

Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002

NAGYKÁLLÓ VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

SZÉCHENYI

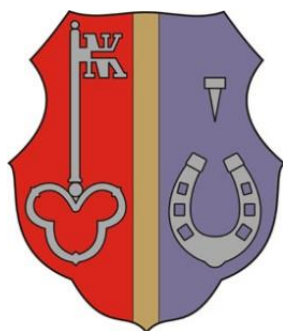
MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NAGYKÁLLÓ VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015. augusztus

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

 TRENECON COWI

 MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

SZÉCHENYI **2020**

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Régiós koordinátor	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Megyei koordinátor	Kézy Béla
Felelős tervező	Barabás Eszter
Településtervező	Bak Gabriella, TT 15-0381
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra, TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Pogonyi Ádám, 01-14454 Molnár Zoltán
Társadalompolitikai szakértő	Markó András
Gazdaságfejlesztési szakértő	Dr. Törökné Nagy Rita Csilla
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Barabás Eszter
Környezetvédelmi szakértő	Ádány Mihály
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor, É 15-0085
Energiaközmű tervező	Dima András, TE 01-2130

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Nagykálló Város Önkormányzata

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	7
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	8
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	8
2.2	A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	12
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	16
3.1	JÖVŐKÉP	16
3.1.1	Társadalom	17
3.1.2	Gazdaság	17
3.1.3	Táji, természeti és épített környezet	17
3.1.4	Térségi szerepkör	18
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	18
3.2.1	Átfogó célok	18
3.2.2	Városi szintű középtávú tematikus célok	19
3.2.3	Városrészi szintű területi célok	24
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	29
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	32
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	32
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	34
4.2.1	Nyugati és Déli városrész szociális célú városrehabilitáció AT	35
4.2.2	Északi kertváros és városközpont funkcióbővítő rehabilitáció AT	37
4.2.3	Kiskálló szociális célú városrehabilitáció AT	41
4.2.4	Turisztikai AT	42
4.2.5	Ipari Park AT	43
4.3	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	45
4.3.1	Egyéb projektek	45
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	45
4.5	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	48
4.6	A FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	50
5	ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	55
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	55
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	57
5.3	ANTISZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	59
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	59
5.3.2	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	64
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	65
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	65
6.1.1	Illeszkedés nemzetközi szintű fejlesztési programokkal	65
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	67
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	70
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	77
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	77
6.2.2	A célok logikai összefüggései	79
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	79
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	80
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	82

8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	84
8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	84
8.1.1	<i>Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet</i>	84
8.1.2	<i>Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás</i>	84
8.1.3	<i>Tervalku</i>	85
8.1.4	<i>Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése</i>	85
8.1.5	<i>Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása</i>	86
8.1.6	<i>Foglalkoztatáspolitikai eszközök</i>	86
8.1.7	<i>Gazdaságfejlesztés a helyi vállalkozói szféra bevonásával és erősítésével</i>	86
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	87
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	89
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	91
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	93
8.5.1	<i>Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása</i>	93
8.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása</i>	105
	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	107

Táblázatjegyzék

1. táblázat Nagykálló SWOT-elemzése.....	9
2. táblázat: A városrészek népességének társadalmi, szociális jellemzői a 2011. évi népszámlálás alapján (%).....	13
3. táblázat: Városrészek funkciói.....	15
4. táblázat A középtávú városi célok és a projektípusok kapcsolata.....	46
5. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023.....	48
6. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció	50
7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve.....	52
8. táblázat A szegregátumokban lakók száma.....	57
9. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseivel.....	65
10. táblázat Illeszkedés az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Programhoz.....	66
11. táblázat Illeszkedés a Partnerségi Megállapodáshoz.....	67
12. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz.....	67
13. táblázat NFFK stratégiai fejlesztendő területei.....	68
14. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz.....	69
15. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek.....	70
16. táblázat Az IVS átfogó céljainak és a Településfejlesztési Konceptió általános céljának illeszkedése.....	71
17. táblázat Az IVS tematikus céljainak és a Településfejlesztési Konceptió prioritásainak illeszkedése.....	72
18. táblázat Az IVS városrészi céljainak, beavatkozási területeinek és a Településfejlesztési Konceptió fejlesztési programjainak összefüggései.....	72
19. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja.....	74
20. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz.....	75
21. táblázat A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák, adottságok kapcsolata.....	77
22. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	82
23. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere.....	88
24. táblázat Munkamegosztás a Nagykálló és a vonzáskörzetébe tartozó települések között.....	90
25. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai.....	94
26. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai.....	95
27. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai.....	97
28. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai.....	101

Ábrajegyzék

1. ábra Nagykálló jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	19
2. ábra Nagykálló jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	24
3. ábra Nagykálló városfejlesztési célrendszere.....	30
4. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések.....	31
5. ábra Nagykálló antiszegregációs célrendszere.....	58
6. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása.....	105

Térképjegyzék

1. térkép Nagykálló városrészei.....	12
2. térkép Nagykálló tervezett akcióterületei.....	33
3. térkép Nagykálló szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján.....	55

1 Bevezetés

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a Belügyminisztérium nyílt közbeszerzési eljárást hirdetett a járásszékhelyek

- integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS),
- (ahol szükséges) településfejlesztési koncepciójának,
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatnak a kidolgozására.

A folyamat részeként Nagykálló város vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum **Nagykálló Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**, amely a 2018-ban készült Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) átdolgozása. Az ITS **kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit** – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban a további ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2015. 03. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nagykálló Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nagykálló Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik fejlődő gazdasági decentruma, ahol a kiváló infrastrukturális adottságoknak, valamint az önkormányzat befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenységének köszönhetően számos mezőgazdasági, termelő jellegű és szolgáltatásokra épülő vállalkozás működik (2014-ban 763). A jelentkező további telephelyigények biztosítására a közelmúltban létesült a Nyíregyházára vezető út mentén, közel az M3-hoz az új ipari park.

A vállalkozói szféra – beleértve a helyi mikro- és kisvállalkozásokat is – foglalkoztatási kapacitása nagy, aminek köszönhetően Nagykálló meghatározó ingázási célpont: nemcsak a közeli településekről, hanem például Nyíregyházáról is érkeznek munkavállalók. Mindezt elősegíti a város rugalmas és kiszámítható megközelíthetősége: egyfelől jók a közösségi közlekedési kapcsolatai, másfelől Nagykálló közigazgatási területén halad az M3 autópálya, melytől a városközpont 4 km-re található. A kedvező közlekedési adottságok mellett azonban több hiányosság is kirajzolódik:

- átszállási kapcsolatok, módváltás (intermodalitás) fejlesztése szükséges,
- belső és térségi kerékpáros kapcsolatok hiányosak,
- az átmenő forgalom negatív környezeti hatásainak csökkentése szükséges a belvárosban

A feltárt közlekedési problémák ellenére Nagykálló egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a járásban a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastrukturális feltételek, csak néhány intézmény esetében van szükség általános felújításra. Az üzemeltetési költségek csökkentése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet saját tulajdonú létesítményeinek energiahatékonysági szempontú korszerűsítésére – beleértve a gépészeti, hőszigetelési rekonstrukciót és a megújuló energiaforrások (földhő, biomassza, nap) használatát is, amihez megfelelő természeti adottságokkal rendelkezik.

Nagykálló adottságai azonban nemcsak az energiagazdálkodás terén jók, hanem az idegenforgalom szempontjából is. Kiemelkedő adottság az ökoturizmus szempontjából fontos Harangod. A turizmusban rejlő potenciálok kihasználhatóságát csökkenti Nyíregyháza közvetlen közelsége és a helyben elérhető kiegészítő szolgáltatások részleges hiánya – elsősorban a szállás- és vendéglátóhelyek tekintetében. Csökkenti a város vonzerejét, hogy az egyébként városias, esztétikus településkép összhatását rontják a leromlott, alulhasznosított belvárosi területek.

Annak ellenére, hogy a 9 402 fős népességgel rendelkező Nagykálló a hasonló nagyságrendű és elhelyezkedésű városokhoz képest számos előnyt tud biztosítani lakosai számára, mégis folyamatos és stagnáló mértékű elvándorlás tapasztalható (2001 és 2013 között a lakónépesség száma mintegy 10%-kal csökkent), ami elsősorban a fiatal, magasabb iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat érinti – csökkentve ezáltal a város munkaerő-kínálatának mennyiségét és minőségét. A szelektív migráció sok esetben már a középiskola kiválasztásánál elkezdődik, ezért fontos a munkaadók igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő képzési rendszer kialakítása, amiben az önkormányzat ösztönző és koordinátori szerepet tud ellátni.

A város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével is javítható, aminek egyik kulcseleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok a belterület keleti és nyugati szélén lévő részein található szegregátumban élnek, de a negatív folyamatok nemcsak őket érintik. Ezek közül

a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni (2015 januárjában 778 fő álláskeresőt tartottak nyilván), ami Nagykovács bemutatott gazdasági ereje és az eredményesen megvalósított (köz)foglalkoztatási programok ellenére is a város egyik legnagyobb problémája. Ezt Nagykovács és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével lehet leginkább ellensúlyozni, illetve a térségi közösségi közlekedés fejlesztésével.

1. táblázat Nagykovács SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ az aktív korúak aránya (63,1%) mind a megyei (61,2%), mind az országos átlagnál (60,8%) magasabb 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nagykovács népessége az elmúlt évtizedben folyamatosan csökkenő tendenciát mutat ■ Kedvezőtlen migrációs folyamatok. A szelektív migráció elsősorban a fiatal, képzettebb munkavállalói rétegekben jellemző. ■ A népesség előregedésére utaló folyamatok rajzolódnak ki
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Erős kulturális hagyományok ■ Roma nemzetiségi Önkormányzat működik ■ Civil szervezetek aktív részvétele a napi szintű települési működésben 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kevés nemzetiségből álló társadalomkép
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A városban összes óvodai férőhely száma 324 városi szintű kihasználtság 86 %-os ■ Fejlesztések az oktatási intézményekben ■ Nagykovács egészségügyi szolgáltatások terén térségi centrum szerepet tölt be ■ A Nagykovácsban működő járóbeteg szakrendelés kistérségi szintű szolgáltatásokat nyújt 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A középiskolai tanulói létszám folyamatosan csökken ■ Néhány intézmény épületénél műszaki állagromlás figyelhető meg
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Szolgáltató, kereskedelmi szektorban jelentős számú vállalkozás van jelen ■ Jelentős mezőgazdasági területek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kevés az ipari termelő jellegű tevékenység
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az önkormányzat vagyonát tekintve 2005 és 2014 között 1,75-szörös növekedés ment végbe, melynek legjelentősebb tételeit az önkormányzati ingatlanok, valamint az üzemeltetésre átadott eszközök képezik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Külső tényezők könnyen befolyásolják a gazdálkodást
6. Táj és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ mérsékelt meleg éghajlat ■ változatos növény és állatvilág ■ Nagy felületű mezőgazdasági területek (47,78%) ■ védett természeti értékekkel rendelkezik a település ■ pSCI területekkel rendelkező település 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a mezőgazdasági tevékenységek folytán a mocsaras élőhelyek, erdők, gyepek degradálódtak ■ fásított területek rendkívül kis aránya (0,006%) ■ jelentős tájba való beavatkozás a 4911-es út esetében

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ Natura 2000-es területek a város közigazgatási területéhez közel ■ Hortobágyi Nemzeti park közelsége ■ védett természeti területek ■ Ökológiai magterületek hálózatos összeköttetéssel bírnak ■ tájszerkezeti beavatkozások esetében helyi, őshonos növényzet alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ tulajdonviszonyokból eredően heterogén és szétszabdalt telekstruktúra
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Nagykálló közigazgatási területén valamint annak közvetlen környezetében található növényzet képes ellensúlyozni az emberi tevékenységből fakadó káros hatásokat ■ A vizes élőhelyek száma a település méretéhez képest nagy és sokszínű ■ A településen belüli zöldfelületek kapcsolódnak az országos zöldfelületi hálózatba ■ Közhasználatú, rekreációs és mezőgazdasági jellegű zöldfelületek megléte ■ A belvárosban közparki funkciók ■ A korábbi városfejlesztési tevékenységek zöldfelületi fejlesztéseket is tartalmaztak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ felhagyott mezőgazdasági területek ■ nagy táblás gyümölcsösök erdősávok nélkül ■ országos átlagban elmaradás a zöldfelületi mutatók tekintetében ■ Az egy lakosra jutó zöldfelület mérete rendkívül kevés ■ A mezővárosi telekstruktúrából következően nagy telkek jöttek létre, így a zöldfelületek a telektömbök belsejében koncentrálnak ■ A településközponttól távolodva csökken a fásított területek nagysága ■ kevés fásor a városban ■ esztétikailag hiányos növényállomány több helyen ■ A pihenő és turisztikailag vonzó tópartok mentén nagyobb mennyiségű összefüggő felületű növényesített területre lenne szükség
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ M3 autópálya közelsége, közvetlen rácsatlakozási lehetőség ■ Megfelelő színvonalú helyközi tömegközlekedés ■ Kedvező közúti kapcsolat Nyíregyháza és Debrecen irányába 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Gyűjtőút hálózat hiányosságai ■ Kevés kiépített kerékpárú ■ Körforgalom hiánya a temető észak-keleti sarkánál

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A magas számú fiatal lakos megtartása ■ A munkanélküliség csökkentése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tovább csökkenthet a lakosságszám, amennyiben nem kerül létrehozásra megfelelő mennyiségű és minőségű munkahely.
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ További civil és egyéb szervezet bevonása a közösségi életbe 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Amennyiben nem sikerül elérni azt, hogy minden helybéli fontosnak érezze a település ügyeit, úgy az segítheti az elvándorlást
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Fejlesztési lehetőségek az egyes intézményekhez kapcsolódóan 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Leromló műszaki állapotú épületek ■ Növekvő fenntartási költségek

Lehetőségek	Veszélyek
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Mezőgazdasági hatékonyságát növelő fejlesztési lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A mezőgazdasági szennyezések tovább növelhetik a talaj veszélyes anyag tartalmát.
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Az ipari park népszerűségének növelésével a helyi bevételek növelhetőek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A nem megfelelő kihasználtságú ipari park növeli a város kiadásait
6. Táj és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A vízfelületek környezetében jó fejlesztési helyszínek ■ A természeti és táji adottságok kihasználásában még van tartalék 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A nem hasznosított, természetileg értékes területek degradálódhatnak.
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A meglévő zöldfelületek rendkívül sokszínűek, fejleszthetők ■ A települési és környezeti adottságok alkalmasak a fejlesztésre ■ Pufferterületek a település belterületén 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A zöldfelületek fejlesztése nélkül a meglévő minőségi növényállomány előregszik, gyérül ■ A fejlesztések elmaradása nélkül a városi rekreációs és kondicionáló szerepű területek nem képesek megújulni, a környezet romlásnak indulhat ■ A közlekedési fejlesztések következtében növekvő légszennyezettség emelkedés nem lesz egyensúlyozható a növényállomány fejlesztése nélkül ■ Az egy főre jutó zöldfelületi mutató értéke a fejlesztések elmaradása nélkül tovább csökken
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ A településkép szempontjából lényeges pufferterületek ■ Építészeti erősen védett épületek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A beépítetlen területek elcsúfítják, szerkezetileg megbontják a városképet ■ Amennyiben nem fordítanak elegendő forrást a felújításokra, az épületek állaga könnyen romolhat
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Sok kerékpározásra alkalmas útszakasz ■ Az autópálya közelsége fejlesztéseket megkönnyíti a városban. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Amennyiben nem kerülnek kialakításra kerékpár utak, nő a balesetveszély ■ Az átmenő tranzit teherforgalom tovább terheli a települést, mely az épületek állagromlását és a környezeti terhelést tovább fokozza
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Rácsatlakozási lehetőség a városi csatornahálózatra 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A nem teljes csatornázottság környezetszennyezés növelő tényező
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Ideális terület az esetleges megújuló energiaforrások hasznosítására ■ A környezeti terhelések csökkentésével az országos átlagot meghaladó levegőminőség 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A zöld energia hasznosításának elmaradása növeli a város függőségét az energiaellátás terén

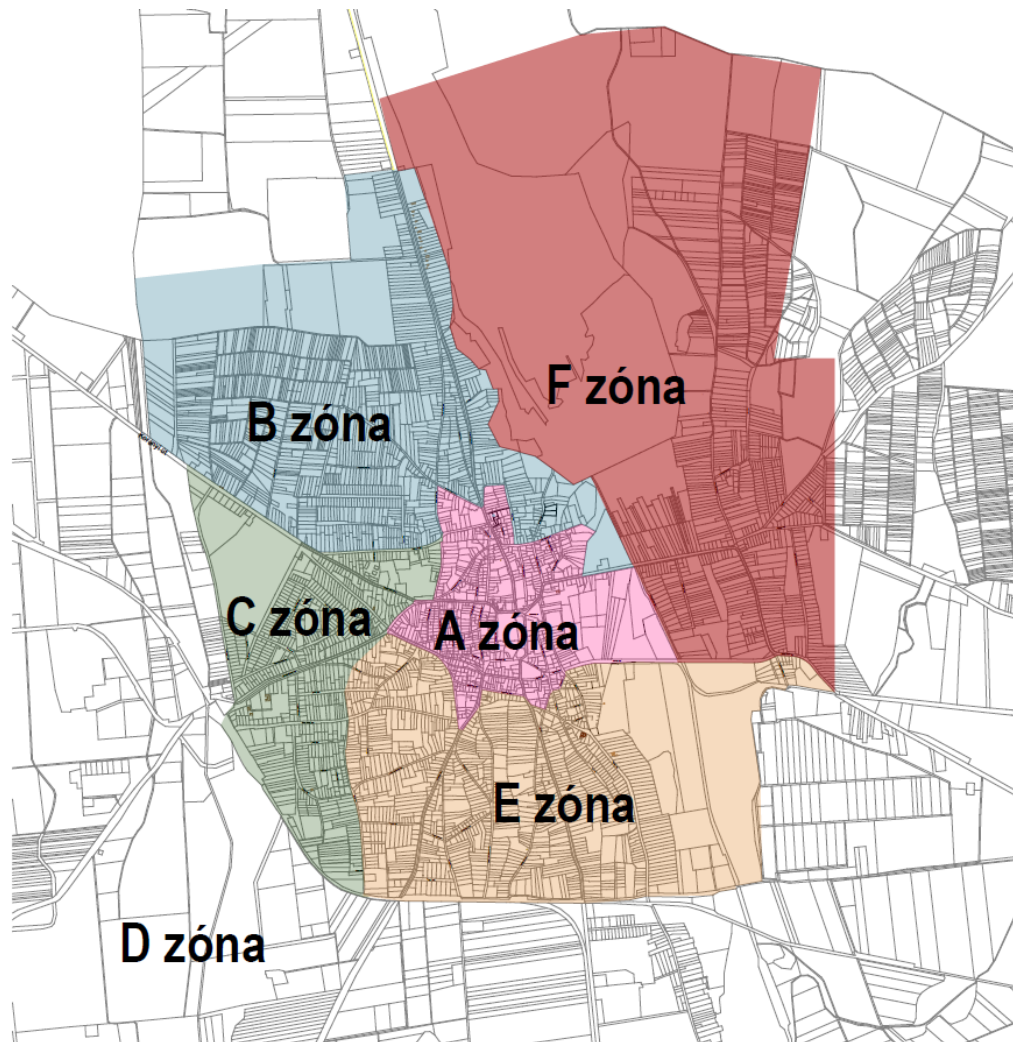

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Nagykállóban 7 városrész került kijelölésre, amelyek elhelyezkedésük, gazdasági szerepük, társadalmi rétegződésük és egyéb jellemzőik alapján eltérő funkciókat töltenek be a város és a környező települések életében:

1. A zóna – Belváros	6. F zóna – Kiskállói turisztikai, rekreációs terület
2. B zóna – Északi kertváros	7. G zóna – Ludastó belterület és Nagykálló külterületei
3. C zóna – Nyugati kertváros	
4. D zóna – Ipari kereskedelmi övezet	
5. E zóna – Déli kertváros	

1. térkép Nagykálló városrészei

Forrás saját térkép

Nagykálló lakónépességének több mint egynegyede a Déli városrészben lakik, emellett a Nyugati kertvárosban és a Belvárosban élnek a legtöbben. Ezekben a városrészekben található a lakások többsége is. Az egy lakásra jutó lakónépesség száma a Belváros városrészben a legalacsonyabb,

itt átlagosan 2,32 fő él egy lakásban, a 2,67 fős városi átlaggal szemben. A legtöbben a Nyugati kertváros városrészben élnek egy lakásban (3,07 fő).

A városrészek lakosságának korcsoportos megoszlása alapján több jellegzetesség is kirajzolódik:

- a fiatalok (0-14 évesek) aránya az Ipari kereskedelmi övezetben, a külterületeken és a Nyugati kertvárosban a legmagasabb,
- az aktív korúak (15-59 évesek) aránya az Ipari kereskedelmi övezetben és az Északi kertvárosban a legmagasabb, míg a Belvárosban a legalacsonyabb,
- a 60 éven felüliek aránya a Belvárosban és a Déli kertvárosban a legmagasabb.

A városrészek egyes társadalmi, szociális mutatói között jelentős különbségek rajzolódnak ki: kedvező irányba az Északi kertváros – és egyes esetekben Belváros – értékei emelkednek ki, míg a legkedvezőtlenebb mutatók leginkább a külterületi részeket, a Nyugati kertvárost és az Ipari, kereskedelmi övezetet jellemzik.

2. táblázat: A városrészek népességének társadalmi, szociális jellemzői a 2011. évi népszámlálás alapján (%)

Mutató megnevezése	Nagykálló összesen	Belváros	Északi kertváros	Nyugati kertváros	Ipari, kereskedelmi övezet	Déli kertváros	Kiskálói turisztikai,	Ludastó belterület és Nagykálló külterületei
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	45,9	40,5	36,9	57,0	43,7	42,0	49,0	53,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,4	8,6	5,8	21,3	19,0	10,4	17,4	19,6
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	45,3	36,7	44,1	43,8	72,3	44,5	57,0	49,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	18,6	16,4	12,1	23,1	24,1	17,3	21,3	28,1
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,5	7,4	5,6	11,4	12,8	9,5	11,7	15,7

Jelmagyarázat: A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvező irányban

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok

A város lakásállománya 3640 db, amelynek legnagyobb része – több mint egynegyede – a Déli kertvárosban található, ahol a városi átlagnál kissé kedvezőbb a lakások komfortfokozata. A lakások komfortfokozata kiemelkedően jónak mondható az Északi kertvárosban. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások arányát vizsgálva a lakott lakásokon belül a legkedvezőtlenebb helyzetű településrészek a külterületek és az Ipari, kereskedelmi övezet. A külterületeken található lakások közel 30%-a alacsony komfortfokozatú. Ugyanebben a két városrészben a városi átlagnál jóval magasabb az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül.

A városközpont városrész és a vele határos városrészek szomszédos területei tömöríti a város népességének közel 20%-át, valamint itt koncentrálnak a különböző közfunkciót betöltő, továbbá egyéb kereskedelmi és szolgáltató intézmények, szervezetek.

A város **ipari-gazdasági potenciáljában** rejlő lehetőségek több szempontból is megmutatkoznak:

- az új **Ipari Park**, amely jó elhelyezkedésének és közlekedési kapcsolatainak köszönhetően elsődleges befektetői célterületé válhat,
- a **Vasútállomás környéki ipari-gazdasági övezetet**, amely jelentős beépítetlen és barnamezős revitalizációra lehetőséget nyújtó területekkel rendelkezik,
- és a város déli és keleti részén elszórtan elhelyezkedő meglévő gazdasági telephelyek környezetébe további gazdasági létesítmények telepítése.

Nagykálló egyik fejlődő és további potenciállal rendelkező ágazata az **idegenforgalom**, amely területileg és tematikusan is fókuszált: **Harangod** területe elsősorban az ökoturizmus célterülete, míg a belvárost a kulturális programok és időtöltés érinti.

Kisebb kivételektől eltekintve **kertvárosias és a falusias jellegű lakóterületeken** él a teljes lakosság. Családi házas beépítés jellemző a teljes településre. A településszerkezet eltérő jellegét elsősorban az egyes területeken megjelenő telek méretek adja. A belvárosi területeken is jelentős az önálló családi házakból álló rész, de a kis telkek miatt a tömbök és az utcahálózat is sűrűbb és intenzívebb a terület beépítése. Ez az intenzitás folyamatosan csökken a belterület széle felé, egyre nagyobbak a tömbök, melynek eredményeként a kertés művelés is egyre intenzívebb, mellyel erősödik a beépítés falusias jellege is.

- Jelentős lakóterület bővítésre kijelölt területek találhatóak az **Északi kertvárosba**, illetve kisebb részben a **Nyugati kertváros** déli részén található.
- A **Déli kertvárosban** a tömbbelsőék feltáráásával került kijelölésre újabb beépíthető lakóterület, mely erősítené a városrész városias jellegét.
- a **Kiskállói városrészben** található a város egyik szegregátuma, melynek leszakadó jellegben feltételezhetően jelentős szerepe van Nagykálló központi részétől való elkülönülése.
- Az **Ipari kereskedelmi övezetben** jelentős nagyságú gazdasági területek kerültek kijelölésre a belterület déli és nyugati határa mentén.

A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

- a Városközpont Nagykálló egyértelmű köz- és humán szolgáltatási centruma,
- a lakóterületi városrészek többsége funkcionális szempontból homogén (egyértelmű kivételt a belvárosi területek jelentenek),
- a Városközponton kívül lényegében minden városrészben erősítendőek a megfelelő közösségi terek,
- hiányos és térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere, egyes városrészekben teljesen hiányoznak a közfunkciójú parkok, kertek,
- vegyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén kezdenek kialakulni,

3. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek / Funkciók	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ipari, logisztikai			■	■			
Kereskedelmi	■			■	■		
Zöldfelületi, környezeti	■	■	■	■	■	■	■
Turisztikai, rekreációs	■					■	
Közlekedési, távközlési	■	■	■	■			
Közösségi	■						
Közigazgatási	■						
Humán szolgáltatási	■		■				
Lakó	■	■	■	■	■	■	■
Város(rész)-központi	■		■				

■ domináns funkció
■ kiegészítő funkció

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait nagymértékben meghatározzák

- egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Nagyikálló fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a városi célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája ráépül a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Nagyikálló Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2015-2019 (2015),
- Nagyikálló Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2008),
- Nagyikálló Településfejlesztési Konceptiója (2006).

Mindez jelzi, hogy **a város jelenleg is egy kiforrott, szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik**, ezért az ITS-nek nem célja egy teljesen új stratégia létrehozása, hanem sokkal inkább **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket.

3.1 Jövőkép

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Nagyikálló milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Jövőkép – Nagyikálló 2030-ban

A hagyományosan központi szerepkörrel rendelkező Nagyikálló kihasználja a megyeszékhely dinamizáló hatását, és a szomszédos országok közelsége és a fő közlekedési útvonalak kiépítése révén fokozatosan felértékelődő térszerkezeti helyzetét. A város nemzeti szinten is versenyképes gazdasági és logisztikai, valamint pszichiátriai centrummá fejlődik. A fenntarthatóság alapelveit szem előtt tartva a fejlődés hatására kialakuló komfortos, esztétikus és egészséges környezet, a biztonságos társadalmi háttér és megélhetési viszonyok, a fejlett egészségügyi, üzleti és közszolgáltatások a minőségi élet alapját jelentik a város, valamint a járás lakosai számára.

Nagyikálló Magyarország egyik jelentős fejlődési potenciállal rendelkező városa, ahol

- a kulturális hagyományokra építve
- a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés

- a lakosság életminőségének folyamatos javulásával párosul,
- figyelembe véve a fenntarthatóság szempontjait.

3.1.1 Társadalom

Lassuló elvándorlás	A lakosság száma (10 ezer fő) az elmúlt 10 évben folyamatos enyhe csökkenést mutat, ugyanis az elvándorlás folyamatosan meghaladja az odavándorlást, az élve születések és a halálozások száma pedig közel kiegyenlíti egymást. A negatív vándorlási mérleg háttérében az áll, hogy ugyan Nagykálló vonzereje a járás települései között növekszik, de a szomszédos megyeszékhely és régióközpont, illetve a távolabbi városok elszívó ereje erőteljesebben érvényesül. A lakosság korcsoportos megoszlását a munkaképes korúak stabil és a 65 éven felüliek növekvő aránya jellemzi.
Javuló foglalkoztatás	A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.
Fejlett humán szolgáltatások	A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája megfelelő. További hangsúlyt fektetnek a szolgáltatások színvonalára, korszerű egészségügyi ellátásra, magas minőségű oktatási-nevelési szolgáltatásokra, szükségletekre reagáló szociális ellátásra és ügyfélbarát közigazgatásra. A szolgáltatások nemcsak saját lakosait, hanem a környező (elsősorban járási) települések lakosságát is kiszolgálja.
Széleskörű kulturális és rekreációs kínálat	A város mind a helyi lakosság, mind az ide látogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot nyújtani. A nagyobb, hagyománnyá váló események hírneve erősödik, ami hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés és a sportolás különböző formáit.
Társadalmi integráció és kohézió	A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság, a jövedelmek közötti különbségek mérséklődnek. A hátrányos helyzetű csoportok létszáma csökken, életminőségük javul, felzárkzási esélyeik és életük önálló irányításának lehetősége növekednek – elsősorban az önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek hatékony együttműködésének köszönhetően. Mivel a hátrányos csoportok társadalmi reintegrációja a helyi közösség szintjén és a lakosság aktív részvételével megy végbe, így a város lakosainak toleranciaszintje emelkedik, a társadalmi kohézió erősödik.

3.1.2 Gazdaság

A gazdaság két pillére az ipari termelés és az idegenforgalom	A város gazdasági életének két meghatározó eleme a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés és a turizmus. Ez a két ágazat kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújt a város és a vonzáskörzet munkavállalói korú népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken. Az új ipari park betelepülésével és a barnamezős gazdasági területek revitalizációjával új vállalkozások jelennek meg. A megerősödött helyi kis- és középvállalkozói szektor egyfelől beszállító kapcsolatokat épít ki a nyíregyházi nagyobb cégekkel, másfelől megfelelő színvonalon képes kiszolgálni a lakosság és a vendégek változatos igényeit. A város gazdálkodása a sajátbevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.
---	---

3.1.3 Táj, természeti és épített környezet

Fenntarthatóság	A főbb környezetvédelmi mutatók illeszkednek az EU normákhoz. A környezetvédelmi koncepciónak megfelelően a levegőminőség javítása, a zöldterületek növelése, hasznosítása folytatódik. A településen kívüli, térségi közlekedésfejlesztések megvalósítása hatására a zaj- és
-----------------	---

levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervezeten működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik (10%<). A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepnek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul. Az épített környezet fejlesztésekor elsődleges szempont a meglévő örökségek fenntartható megőrzése, az energiahatékonyság növelése (épületek energiahatékony átépítése, fejlesztése), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (alternatív energiaforrások használata).

Környezettudatosság	A környezetvédelmi tudatformálás folyamatos, állandó eleme a város politikájának. Ez ésszerűbb fogyasztásra és környezetkímélő termelésre ösztönöz, aminek köszönhetően a lakosság és az üzemek környezetterhelése csökkenő tendenciát mutat.
Kiterjedő zöldfelületek	A város közigazgatási határán belül megáll a természeti területek fogyása, az aktív védelemnek köszönhetően a város külterületének ökológiai stabilitása növekszik, ami kedvezően hat a lakosság egészségi állapotára, a helyi mező-, erdő-, vízgazdálkodásra, valamint az öko- és falusi turizmusra. Egységes ökológiai hálózat jön létre, amely a belterületekre is kiterjed a növekvő arányú zöldterületek és a rehabilitált állóvizek mentén. A város külterületén a parlag területek többsége felszámolásra kerül extenzív mezőgazdasági hasznosítással és erdősítéssel.
Jól működő közlekedési rendszer	A belső úthálózat jó minőségű, a közösségi közlekedés feltételei kedvezőek helyi, helyközi és távolsági szinten egyaránt (intermodalitás erősítése). A buszjáratok racionalizált és magas színvonalú rendszere összhangban van a lakosság szükségleteivel. A közlekedési eszközök többsége környezetbarát üzemeltetésű. A kerékpárút-hálózat fejlesztésével egyaránt javul a település belső közlekedése és a külső kapcsolatok. Nyíregyháza felé teljes szakaszon kiépülő kerékpárút által erősödik a megyeszékhely környezetbarát közlekedési kapcsolata.

3.1.4 Térségi szerepkör

Nagykálló gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez. Nagykálló megyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a megyeszékhellyel és a járás településeivel. Nyíregyháza termelő vállalkozásaival szoros gazdasági kapcsolatok kialakításával Nagykálló lehetőséget teremt a járás többi településén élők számára is. Az M3 autópálya és egyéb nemzetközi közlekedési útvonalak közelségének köszönhetően a határon túli gazdasági és idegenforgalmi kapcsolatok erősödnek.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

3.2.1 Átfogó célok

Átfogó célja a város elhelyezkedését kihasználva **versenyképes gazdasági** és logisztikai centrummá válni, modern kisvárosi lakókörnyezet, valamint fejlett köz- és közösségi, szociális és munkaerő-piaci szolgáltatásokkal is biztosítani a **lakosság életminőségének** javulását. Mindezek megvalósítása során cél a **fenntartható fejlődés** figyelme a természeti erőforrások megtartására és a környezeti állapot megőrzésére.

A jövőkép megvalósulását szolgáló átfogó cél három részre bontható:

- **Versenyképes helyi gazdaság megteremtése:** a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése, a munkaképes korú lakosság versenyképes oktatása.
- **Magas életminőség biztosítása:** a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével. A kulturális örökségek és hagyományok megőrzésével és a természeti adottságok kihasználásával az itt élők szabadidős és rekreációs igényeinek a kielégítése.
- **Fenntartható város megteremtése:** környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.

1. ábra Nagykálló jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések

A három átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait. A versenyképes gazdaság átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A magas életminőség átfogó cél a város társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A fenntartható város megteremtése átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására.

3.2.2 Városi szintű középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

- T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása
- T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése
- T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése
- T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése

T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

3.2.2.1 T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása

Gazdaságfejlesztés a foglalkoztatás-bővítés szolgálatában

Nagykálló gazdaságának gazdaságföldrajzi adottsága nagyban javultak az M3 autópályának Vásárosnaményig történő megépítéséig. A dinamizálása és diverzifikálása, a jövedelemtermelő képesség javítása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez biztosítja a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, valamint a megfelelő és komfortos életminőség kialakítását. A város gazdasági potenciáljának növelése a járás szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében tovább kell javítani az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit, segíteni az Ipari Park betelepülését, továbbá új területek bevonásával és feltárással, elő-közművesítésével, barnamezős fejlesztésekkel biztosítani kell a beruházásokhoz szükséges ipari területeket. Mindezeket intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

A helyi kkv-szektor működésének támogatása

Nagykálló gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a Városközpontban tömörül. Az önkormányzatnak – korlátozott lehetőségei mellett – biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolása

A gazdasági potenciál szoros összefüggésben áll a helyi munkaerőpiac összehangolt keresletével és kínálatával. A helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el. Nagykálló gazdasági stabilizálása és diverzifikációja, a külső gazdasági körülmények, a növekvő technológiai színvonal megfelelő képzettségeket és képességeket, valamint infrastrukturális fejlesztéseket követelnek. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését a szakpolitikai irányvonalaknak megfelelően.

3.2.2.2 T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése

Az belső erőforrásokra épülő, élőkommunikációs idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása,

A város idegenforgalmának két pillére a Harangodi ökoturizmus és termálfürdőre épülő szabadidős turizmus. Mindkét terület jó adottságokkal rendelkezik, de további fejlesztése szükséges. Hosszútávon nem elegendő kizárólagosan az idegenforgalmi attrakciókat fejleszteni, hanem a kapcsolódó szolgáltatásokat (vendéglátás, szállás) és a városi közlekedési infrastruktúrát is fejleszteni szükséges.

A kulturális és szabadidős kínálat bővítése

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű továbbfolytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és -ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot tartó rendezvények szervezése,
- civil közösségek kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

Komplex turisztikai csomagok és TDM

Ahhoz, hogy a turisztikai attrakciók multiplikátor hatása város egész területén és a környező településeken is megnyilvánuljon, elengedhetetlen komplex turisztikai csomagok összeállítása a vendégek számára – figyelembe véve az egyes célcsoportok eltérő szükségleteit. Ehhez mind időben, mind térben össze kell hangolni a települések és a szolgáltatók kínálatát a vendéglátás, a rendezvényszervezés (pl. esti kulturális programok) és az alternatív kikapcsolódási lehetőségek (pl. lovas, kerékpáros, falusi és ökoturizmus, szórakozóhelyek, sport) terén egyaránt. Az új, egymást támogató turisztikai elemek kialakításával párhuzamosan erősíteni kell a turisztikai marketing differenciált és célcsoport-orientált jellegét. Mindennek eszköze lehet a turisztikai desztináció menedzsment megteremtése, amely a desztináció idegenforgalmi termékeit és szolgáltatásait integráltan kezelő partnerek (önkormányzatok, vállalkozások, szakmai és civil szervezetek stb.) hosszú távú, intézményesült együttműködésén alapul annak érdekében, hogy a vendég élményét, illetve a turizmusból származó hatásokat optimalizálják a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

3.2.2.3 T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javítása nagymértékben hozzájárul Nagykálló népességmegtartó erejének növekedéséhez.

Kiegyensúlyozott településszerkezet

A város szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt városi életforma hosszú távú felértékelődése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását. E cél megvalósítása magában foglalja a helyi identitás erősítését a város karakterének feltárásával és fejlesztésével, a közterületek – mint a városi élet fő helyszíneinek – humanizálásával. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos mezővárosi, polgárvárosi karaktere – a megfelelő életminőség biztosításával párhuzamosan.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a külterületen kijelölt fejlesztési területeket megfelelő védőterülettel kell kialakítani és a várható közlekedési forgalmukat is úgy kell megtervezni, hogy negatívan ne érintsenek lakóterületeket. A lakóterületek esetében

elsősorban az intenzívebb, de túlszűfoltot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni biztosítva ezáltal a fejlesztések és a (köz)szolgáltatások hatékonyságát, a negatív közlekedési hatások minimalizálását, valamint a zöldfelületek visszaszorulásának megállítását. Jelentős népességnövekedés elérése esetén érdemes új lakóterületek kiépítést megkezdeni. A belváros szolgáltatásainak igénybevételét rugalmasabbá tehetné a funkciók térbeli elhelyezkedésének javítása.

A szolgáltatások ellátásához szükséges infrastruktúra rendelkezésre állása

További cél az épületállomány megújítása, amely esetében kiemelt szerepet játszik az alulhasznosított és/vagy nem megfelelő műszaki állapotban lévő gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a köz- és humánszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

Megújuló közösségi terek

A nagykállói imázs és identitás újabb karakteres városképi elemek létrehozásával erősíthető. A városszerkezetben a köztetek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizálása a köztetek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

A külső elérhetőség javítása

Nagykálló külső közlekedési kapcsolatai jelentősen javultak az M3 autópálya Vásárosnaményig történő megépítésével. A külső közlekedési kapcsolatok a kerékpárút hálózat fejlesztésével javítható jelentősen. Különösen Nyíregyháza irányába indokolt kiépítése.

A belső közlekedési rendszer fejlesztése

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A belvárosban kiemelt figyelmet kell fordítani a parkolási kapacitások bővítésére, különösen a nagy forgalmú intézmények és kereskedelmi egységek esetében. A gyűjtőutak fejlesztése multiplikátor hatásként elősegíti a környező területek feltárását és gazdasági-társadalmi felértékelődését is – figyelembe véve az érintett városrészek elsődleges lakó- vagy gazdasági funkcióját. A környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása. A közlekedésbiztonság javítása érdekében további járdák kiépítése és a meglévők megfelelő állapotának fenntartása szükséges.

Közmű infrastruktúra

A fogyasztók közmű ellátásának javítása infrastruktúrájának fejlesztése fenntartható fejlődés biztosítása érdekében a fejlesztések megvalósításánál

3.2.2.4 T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése

Közszolgáltatások

A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében szükséges a teljes egészségvertikum integrált fejlesztése. Ebbe beletartozik a szemléletformálás, a prevenció, az egészséges életmódra nevelés, a betegségek kezelése, a rehabilitáció, illetve a szociális ellátással való kapcsolat erősítése is. Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése során a szakpolitikai változások a városi és megyei egészségügyi szolgáltatások közötti feladatmegosztás új alapokra helyezését is indokoltá teszik.

A célok elérése érdekében a következő lépések szükségesek:

- Egészségügyi felvilágosító és nevelő tevékenység beépülése a közoktatási programokba
- Felnőtt lakosságnak szóló felvilágosító és tájékoztató szakmai programok kereteinek biztosítása
- Szűrő és megelőző szakmai programok kereteinek biztosítása
- Modern, akadálymentes, városi és térségi szinten is jól megközelíthető Egészségház kialakítása az orvosi alapellátás, védőnői szolgálat, fogorvos és gyermekorvosi tevékenységek, a térségi ügyelet és a térségi szociális ellátás integrálásával
- Alapszintű járóbeteg szakellátás kialakítása együttműködésben szakellátási tapasztalatokkal és megfelelő szakorvosi kapacitásokkal rendelkező egészségügyi intézménnyel

- Az alapellátás és a szociális ellátás, valamint az alapellátás és a szakellátás közötti kapcsolat erősítése
- Házi beteggondozási hálózat kialakítása

A fejlesztések hatására a városi és térségi lakosság fizikai és mentális egészségi állapotának javulása várható, amellyel párhuzamosan a társadalmi problémák mérséklődése és a népesség gazdasági aktivitásának emelkedése is valószínűsíthető.

Térségi szerepkör

Nagykálló, a településhálózatban betöltött kistérségi központ szerepköre, a közösségi és egyéni közlekedésben, valamint a tranzit forgalomban betöltött jelentősége, illetve a humán közszolgáltatások és közigazgatás terén végzett központi feladatai megfelelő kiindulási alapot jelentenek ahhoz, hogy igazgatási, hatósági és közszolgáltatási területen megerősödjön, illetve kiterjedjen a város szerepköre. A térségi szerepkör erősítéséhez szükséges lépések a következők:

- A térségi közigazgatási funkciók fejlesztése, integrált, többfunkciós befogadó környezet kialakítása, és felkészülés az e-közigazgatási szolgáltatás biztosítására
- Hatósági ügyintézés korszerűsítése, szolgáltató jellegének erősítése
- Humán közszolgáltatások térségi elérhetőségének biztosítása
- A térségi szerepkört betöltő igazgatási, hivatali és egyéb a közcélú funkciókat ellátó szervezetek számára ügyfélbarát befogadó környezet megteremtése
- A kistérségi együttműködés szélesítése és további mélyítése
- A városhálózatban betöltött funkciók és szerepek aktív összehangolása a környező térségi központokkal – kiemelten Nyíregyházával és Nyírbátorral
- A hazai és nemzetközi testvérvárosi kapcsolatokra építve olyan együttműködési bázis kialakítása, amelyre építve széleskörű, fenntartható, kulturális és gazdasági partnerségek jöhetnek létre

A fenti tevékenységek hatására Nagykálló szerepe erősödhet a térségi közigazgatás, közszolgáltatás, kultúra és gazdaság tekintetében. A települések közötti versenyhelyzet ésszerű szintre történő visszaszorításával, kölcsönösen előnyös megegyezések megkötésével a pozitív hatások nemcsak települési, hanem megyei, regionális és nemzetközi szinten is megmutatkozhatnak.

3.2.2.5 T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

Nagykálló dinamikus felzárkózását és fejlődését nagymértékben meghatározza a hátrányos helyzetű, főként roma lakosság viszonylag nagy aránya. Ahhoz, hogy a város hosszú távon növekedési pályára álljon, elengedhetetlen a hátrányos helyzetű lakosság problémáinak átfogó kezelése és társadalmi integrációja. A komplex felzárkóztatásnak több eleme van:

- lakhatási feltételek javítása,
- magas minőségű és a szükségletekhez igazodó oktatás biztosítása,
- egészségügyi állapot javítása és prevenció,
- a célcsoportra szabott szociális szolgáltatások biztosítása,
- a foglalkoztathatóság javítása.

A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (5. fejezet), ami jöllehet elsősorban az érintett szegregátumra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszhetőek és kiterjesztendőek a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

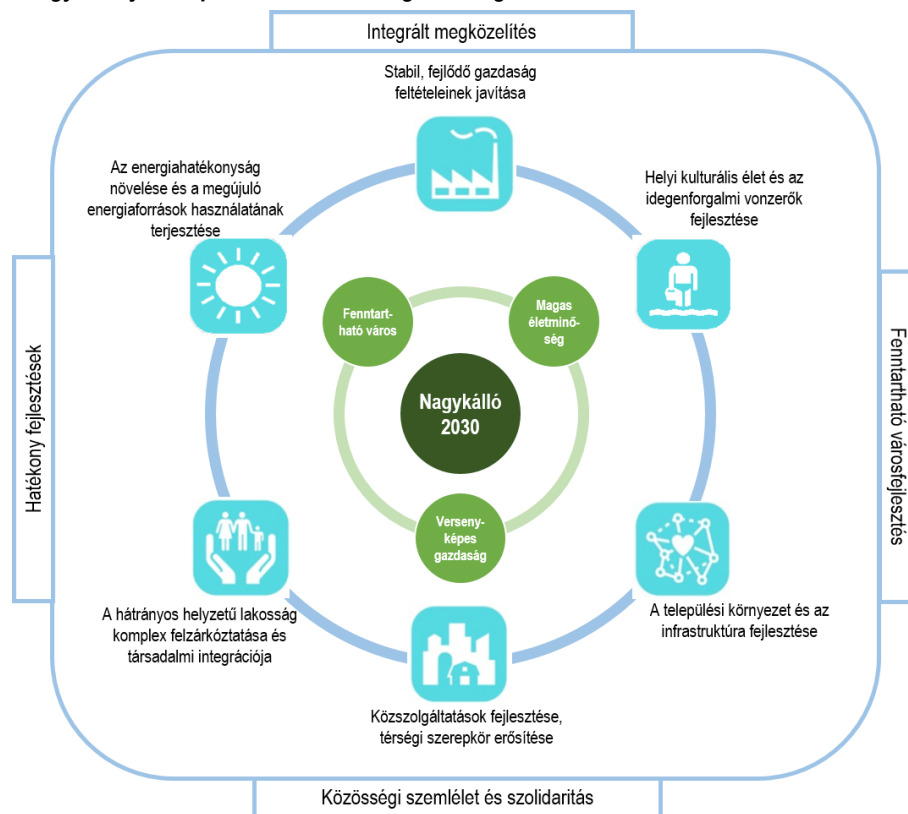
3.2.2.6 T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

Az energiafüggőség mérséklése

Nagykálló számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város célja tehát a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.

A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termásvíz, napenergia, biomassza). Ezek tudatos és bővülő használata az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését eredményezheti.

2. ábra Nagykálló jövőképeinek elérését szolgáló átfogó célkitűzések

3.2.3 Városrészi szintű területi célok

A városrészek tekintetében meghatározott területi célok 2-3 éves időtávra szólnak. Az megvalósítandó célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú, tematikus céljainak teljesüléséhez, ez által pedig a felvázolt jövőkép eléréséhez is.

A városrész specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész

funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai.

Összességében az alábbi megállapítások tehetők:

- Funkcionálisan a belvárosban indokolt a helyi és térségi köz-, közösségi- és humán közszolgáltatások befogadása, a kertvárosi városrészekben a lakófunkciók erősítése, az ipari-kereskedelmi övezet a nagy volumenű termelő és szolgáltató egységek megtelepedésére, a Harangodi terület pedig a rekreációs és turisztikai szolgáltatások megalapozására.
- A város teljes területén szükség van az egyéni és közösségi közlekedést segítő fejlesztésekre, valamint ezek összehangolására.
- A helyi és kistérségi közigazgatási és humán közszolgáltatási funkciók megerősítése a település méretéből adódóan a belvárosra koncentrálható. A közszolgáltatási és közfeladat-ellátási rendszer optimalizálásának, gazdaságilag is hatékonyvá teheti a városi és térségi feladatok ellátásnak működését.
- Az ellátandó funkcióknak megfelelően a városrészekben – kiemelten a Nyugati kertvárosban – városrészközponti területnek kell kialakulnia, amely alkalmas bizonyos közszolgáltatások, és privát szolgáltatói egységek (pl. kereskedelem) megtelepedésére és megerősítésére. Ily módon a városrész jellegének megfelelő, kiegészítő szolgáltatási funkciók válnak elérhetővé.
- A szegregációban érintett területeken a szociális gondoskodás fokozására, és a társadalmi, illetve munkaerő-piaci integráció ösztönzésére, illetve az eddig megvalósult lakókörnyezet fejlesztések fenntartásának biztosítására kell hangsúlyt helyezni.
- A falusias beépítésű utcákban az intenzívebb, de zsúfoltságot nem eredményező területhasznosítást kell előtérbe helyezni, ami a közművek jobb kapacitás kihasználását is lehetővé teszi.
- Kereskedelmi és szolgáltatási fejlesztések tekintetében a belvárosban a műemléki, városi környezethez, karakterhez illeszkedő egységek kialakításával és meglévők felújításával kell elérni a köz és privát szolgáltatások kereslete közötti multiplifikáló hatások felerősödését.
- A városi peremterületek adhatnak helyet a nagy területigényű logisztikai tevékenységeknek, nagykereskedelemnek.
- Az ipari funkciók fogadására a közlekedési szempontból frekvenciált, és alacsony lakosságú peremterület alkalmas. Kivétel ez alól a turisztikai és rekreációs terület. Az itt található természeti értékek védelme és fenntartható hasznosítása szempontjából nem kívánatos az ipari létesítmények megtelepedése.
- Szükség van közösségi jellegű fejlesztésekre, amelyek volumene, hatóköre és célcsoportja értelemszerűen városrészenként különböző (pl. más típusú közösségi terekre van szükség a belváros, a kertvárosok és a turisztikai terület esetében).
- A zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztése a belvárosban és a lakóövezetekben a közparkok megújításával valósítható meg, míg Harangodon parkerdő jellegű terület kialakítása szükséges.

Mindezek a megállapítások a városrészi célok háttérét és kontextusát alkotják, ami hozzájárul ahhoz, hogy a városrészek közötti életminőségbeli különbségek a konzisztens célok megfogalmazásával és megvalósításával csökkenjenek, ugyanakkor a városi feladatok ellátása is hatékonyabbá váljon.

A városrészi célok a következők:

- **V1. A zóna – Belváros**

Modern járási központ kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével, hatékonyságuk biztosításával.

■ V2. B zóna – Északi kertváros

Fejlett lakókörnyezet kialakítása a város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében.

■ V3. C zóna – Nyugati kertváros

A városrész önfenntartó fejlődési pályára állítása érdekében, a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével a Nyugati kertváros lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nagykovács társadalmi-gazdasági folyamataiba.

■ V4. D zóna – Ipari kereskedelmi övezet

Fejlett, modern vállalkozási környezet kialakítása a város tőkevonzó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségének biztosítása érdekében.

■ V5. E zóna – Déli kertváros

Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a lakosság szociális helyzetének javítása, illetve város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében.

■ V6. F zóna – Kiskállói turisztikai, rekreációs terület

Vonzó szabadidős lehetőségek biztosításával Harangod turisztikai terméké fejlesztése és a lakosság nagyobb mértékű integrálása Nagykovács társadalmi-gazdasági folyamataiba.

■ V7. G zóna – Ludastó belterület és Nagykovács külterületei

A településrendezés és közszolgáltatások eszközeivel elősegíteni a városkörnyéki tanyákon élők esélyegyenlőségének és lakókörnyezeti feltételeinek javulását.

3.2.3.1 V1. A zóna – Belváros

A városrész Nagykovács központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan az olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a város teljes lakossága számára relevánsak, a járási központ szerepből adódóan elvárhatóak, továbbá a város és térsége számára pozitív társadalmi hasznosságúak és így módon elősegítik a térség dinamizálódását.

A célok elérése érdekében a városrész funkcióinak erősítése szükséges. A város térségi szerepkörének kiteljesedését, valamint a fenntarthatóságot leginkább a közfunkcióknak a városrészben történő koncentrációja – elsősorban többfunkciós szolgáltató terek kialakításával –, illetve ezek megközelíthetőségének városi és térségi szintű biztosítása segíti elő. Mindez a városközpont vegyes használatának megtartását ösztönzi, amelyen belül hangsúlyos szerepet kapnak a magán és közszolgáltatási tevékenységek, a rendezvény helyszíneként és rekreációs, szabadidős közösségi térként funkcionáló közterek, és a biztonságos közlekedés feltételeinek megteremtése.

3.2.3.2 V2. B zóna – Északi kertváros

Az északi kertváros Nagykovács egyik legkedvezőbb adottságokkal rendelkező lakófunkciójú városrésze. A fejlesztések irányát a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése jelenti, oly módon hogy a kedvező feltételek a városi lakosság növekedését legyenek képesek előidézni.

A kitűzött cél elérése új funkció kialakítását nem igényli, hanem a meglévő, természetesen kialakult funkció további erősítését célozza. A kedvező lakókörnyezet megteremtése érdekében fontos, a

kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, valamint a zöldfelületek, közösségi terek arányának növelése, karbantartása. E mellett javítani szükséges az Északi kertváros és a többi településrész közlekedési kapcsolatát. A közlekedési feltételek javítása terén kiemelt feladat a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása.

Az Északi kertváros Nagykálló egyik legnagyobb területi tartalékokkal rendelkező városrésze. A természetes módon elindult lakásépítési folyamatok koordinálása és ösztönzése érdekében indokolt a közműhálózat kiterjesztése, és pormentesített utak kialakítása az érintett területeken (pl. Nagykeresztúr-szőlő). Előközművesítés és lakóterület kialakítás is indokolt a városfejlesztés elősegítése érdekében, de ennek jelentős anyagi terhei miatt ezt külső források (pl. pályázatok) és lakossági hozzájárulás bevonásával célszerű megvalósítani.

3.2.3.3 V3. C zóna – Nyugati kertváros

A Nyugati kertváros funkcióját tekintve lakóövezet. Az itt lakók társadalmi helyzetüket tekintve sok területen a városi átlaghoz viszonyítva a leghátrányosabb helyzetben élnek. A városrész fejlődésének elősegítése tehát a lakókörnyezet fejlesztésén túl szociális jellegű beavatkozások megvalósítását is indokoltá teszi.

A városrész funkciójának változtatására a Nyugati kertváros esetében sincs szükség. A továbbra is elsősorban lakóövezeti terület fejlődési pályára állítás terén jelentős lépést jelentett a városrész közmű és közlekedés infrastruktúrájának néhány éve történt fejlesztése. A lakókörnyezet terén tehát elsősorban a közösségi terek kialakítása, karbantartása, helyi igényeknek megfelelő funkciók kialakítása szükséges a következő időszakban. E mellett szükséges még a lakáskörülmények javításának elősegítése is, amelyre igény egyaránt jelentkezik szegregátumokban és a nem szegregált területeken.

A fizikai infrastruktúra javítása azonban önmagában nem elegendő a lakosság társadalmi integrációjának javításához. Szükséges a hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése. Ez főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. Mindezen fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet egyfajta szociális városrehabilitációs program megvalósítás a városrész területének érintésével.

3.2.3.4 V4. D zóna – Ipari kereskedelmi övezet

Az ipari, kereskedelmi övezet az M3 autópálya kiépítésével egy kétpólusú, ipari, kereskedelmi és logisztikai tevékenységekre számára kedvező terület alakult ki. A városrész funkcionálisan és térszerkezeti szinten is elkülönül a lakóövezetektől, így további fejlesztésekkel ide koncentrálhatók a városi gazdaság meghatározó szereplői, akik a térségi foglalkoztatásban is jelenetős szerepet töltenek és tölthetnek be.

A városrész területe jelenleg nem csupán Ipari, kereskedelmi funkciókat tölt be. A területén meghatározó még a mezőgazdasági művelés, illetve vannak lakott területei is, amelyen a város lakosságának kis része, összesen 2,3%-a él.

A városrész fejlesztése érdekében szükséges az övezet funkció váltására felkészülni, előkészíteni azt, hogy a gazdasági igényekre gyorsan lehessen reagálni. Az ipari, kereskedelmi funkciók egy övezeten belüli koncentrációja hosszú távon elősegítheti a többi városrész lakókörnyezeteinek fejlődését is, azáltal, hogy a környezeti, zaj, és légszennyezéssel járó tevékenységek nem a lakóépületek között zajlanak, másrészt a dinamizálódó és fejlett környezetet biztosító ipari terület új befektetéseket is vonz, ami a lakosság jövedelmi helyzetét és életkörülményeit is javíthatja.

Az ipari, kereskedelmi, logisztikai funkciók ellátásához szükséges a városrész megközelíthetőségének javítása, szükséges még a közmű infrastruktúra fejlesztése, a termelő, szolgáltató egységek kapacitásigényének kielégítése érdekében. A létrehozott ipari parkba betelepülők számának növelése és a park további bővítése további fejlesztő és ösztönző intézkedéseket tesz szükségessé, hogy a városrész dinamizáló központja legyen.

3.2.3.5 V5. E zóna – Déli kertváros

A Déli kertváros kedvező lakókörnyezeti adottságokkal rendelkező, és vegyes szociális helyzetű lakosságot tömörítő lakófunkciójú városrésze Nagykállónak. A fejlesztések irányát a társadalmi fejlődés ösztönzése és a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése jelenti, oly módon hogy a kedvező feltételek a városi lakosság növekedését legyenek képesek előidézni.

A kitűzött cél elérése új funkció kialakítását nem igényli, hanem a meglévő, természetesen kialakult funkció további erősítését célozza.

A lakóövezeti funkció fejlesztésének fő feladata a társadalmi folyamatok kontrolálása, a szociális ellátó hálózaton keresztül segítségnyújtás a hátrányos helyzetbe került családok számára, az esetleges szegregációs folyamatok kialakulásának megelőzése.

A kedvező lakókörnyezet megteremtése érdekében fontos, a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, valamint a zöldfelületek, közösségi terek arányának növelése, karbantartása. E mellett a Déli kertváros esetében is javítani szükséges a városrész és a többi településrész közlekedési kapcsolatát. A közlekedési feltételek javítása terén kiemelt feladat a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása.

3.2.3.6 V6. F zóna – Kiskállói turisztikai, rekreációs terület

A Kiskállói turisztikai és rekreációs városrész Nagykálló kiemelt jelentőségű természeti területét is magába foglaló részben lakóterület, részben pedig a rekreációs terület.

A jövőben a rekreációs és turisztikai funkciók fejlesztése még hangsúlyosabbá tétele és a hozzá kapcsolódó infrastrukturális és tartalmi elemek kialakítása képezi a városrész fejlesztés legfontosabb feladatát. A turisztikára fordított figyelem azonban nem okozhatja a lakóterületek fejlesztésének visszaesését – különösen, mivel szegregációs folyamatra utaló jelek tapasztalható. Sőt, a két fejlesztési iránynak számos olyan területe van, amelyek egymást erősítik, így ezek előtérbe helyezésével indokolt a területre vonatkozó beavatkozások tervezése.

A kettős célkitűzés a városrész különleges adottságaira való építést és a lakóövezeti terület társadalmi helyzetének erősítését is megfogalmazza.

Harangod, a nyírségi buckák között megbúvó erdős, ligetes terület, amely a 75 ha-os tó északi és nyugati oldalán található, korábban kedvelt kiránduló, táborozó terület volt. A természetközeli turizmus reneszánszának időszakában Nagykállónak jó esélye van arra, hogy a megfelelő fogadókörnyezettel és rendezvényekkel bekapcsolja Harangodot a térség turisztikai útvonalába és programcsomagjaiba.

A turisztikai lehetőségek mellett a vendégfogadás feltételeinek javítása is különösen fontos feladat. Ennek részeként szálláshely kialakítás, kiskereskedelmi és vendéglátó egység üzemeltetésére is szükség van.

A megfelelő minőségű lakókörnyezet megteremtése a városrészben a turisztikai terület miatt is rendkívül fontos. A kereskedelmi és vendéglátó egységek a városrész lakosságának jobb ellátásában is szerepet tudnak játszani. E mellett a lakóövezetben a kultúralt környezet, a zöldfelületek, közösség terek arányának növelése és karbantartása is szükséges.

Mind a turisztikai, mind a lakóövezet funkció szempontjából fontos a városrész és Harangod megközelíthetőségének javítása. Az utak, kerékpárút, és járdák állagmegóvásán és fejlesztésén túl vizsgálni kell közösségi közlekedés városrészre való kiterjesztésének lehetőségeit is.

A fizikai infrastruktúra javítása önmagában a városrész fejlődésének csak feltételét képes megteremteni, de a valódi fejlődéshez a lakosság társadalmi integrációjának javítására is szüksége van. Ez főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával ösztönözhető.

3.2.3.7 V7. G zóna – Ludastó belterület és Nagykálló külterületei

A város környéki külterület alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló terület, kisebb lakott részekkel. A városkörnyéki tanyákon élők lakáskörülményei, foglalkoztatási és aktivitási helyzetük meglehetősen kedvezőtlen. Leginkább a gyerekek kerülnek ezáltal hátrányos helyzetbe. A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés eddig is biztosított volt a tanyagondnoki hálózat segítségével, míg az iskolásokat iskolabusz szállítja a városba. Ennek ellenére a hátrányos helyzet újratemelődése figyelhető meg. Szükséges tehát az itt élők között is tudatosítani a város által felkínált ösztöndíj rendszer lehetőségeit. Az aktív korúak munkaerő-piaci integrációba – amely a jövedelemhez jutás és életminőség javulás egyik fontos feltétele – való bevonásra közösségi információs pontok és munkaerő-piaci menedzserek segítségével kell lehetőséget teremteni.

A lakókörnyezeti feltételek biztosítása különösen fontos a Kapós-kert területén kialakult telepszerű lakókörnyezetben élők tekintetében. Az itt lakók ugyan hivatalosan nem lakhatnak itt életvitel szerűen, azonban a minden komfortot nélkülöző körülmények megszüntetése a város fejlesztése szempontjából is kiemelten fontos tényező.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő ábrák összefoglalóan mutatják be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

3. ábra Nagykálló városfejlesztési célrendszere

Jövőkép	A hagyományosan központi szerepkörrel rendelkező Nagykálló kihasználja a megyeszékhely dinamizáló hatását, és a szomszédos országok közelsége és a fő közlekedési útvonalak kiépítése révén fokozatosan felértékelődő térszerkezeti helyzetét. A város nemzeti szinten is versenyképes gazdasági és logisztikai, valamint pszichiátriai centrummá fejlődik. A fenntarthatóság alapelveit szem előtt tartva a fejlődés hatására kialakul komfortos, esztétikus és egészséges környezet, a biztonságos társadalmi háttér és megélhetési viszonyok, a fejlett egészségügyi, üzleti és közsolgáltatások a minőségi élet alapját jelentik a város, valamint a járás lakosai számára.			
Átfogó cél	Versenyképes helyi gazdaság megteremtése: a gazdasági versenyképesség növelése, kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakulása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése, a munkaképes korú lakosság versenyképes oktatása.	Magas életminőség biztosítása: a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével. A kulturális örökségek és hagyományok megőrzésével és a természeti adottságok kihasználásával az itt élők szabadidős és rekreációs igényeinek a kielégítése.	Fenntartható város megteremtése: környezettudatos és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.	
Tematikus célok	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása		T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése	T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése
	T4. Közsolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése		T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Városrészi célok	V1. Modern járási központ kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével, hatékonyságuk biztosításával.	V2. Fejlett lakókörnyezet kialakítása a város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében.	V3. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével a Nyugati kertváros nagyobb mértékű integrálása Nagykovácsi társadalmi-gazdasági folyamataiba.	V4. Fejlett, modern vállalkozási környezet kialakítása a város tökevonó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségének biztosítása érdekében.
	V5. Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a lakosság szociális helyzetének javítása, illetve város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében.		V6. Vonzó szabadidős lehetőségek biztosításával Harangod turisztikai terméké fejlesztése és a lakosság nagyobb mértékű integrálása Nagykovácsi társadalmi-gazdasági folyamataiba.	V7. A településrendezés és közsolgáltatások eszközeivel elősegíteni a városkörnyéki tanyákon élők esélyegyenlőségének és lakókörnyezeti feltételeinek javulását.

4. ábra A tematikus és a területi célok közötti összefüggések

	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása	T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése	T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése	T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	T6. Az energiahatékony ság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
V1. A zóna – Belváros						
V2. B zóna – Északi kertváros						
V3. C zóna – Nyugati kertváros						
V4. D zóna – Ipari kereskedelmi övezet						
V5. E zóna – Déli kertváros						
V6. F zóna – Kiskállói turisztikai, rekreációs terület						
V7. G zóna – Ludastó belterület és Nagykálló külterületei						

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Nagykálló Város Önkormányzata városfejlesztési tevékenységei során arra törekszik, hogy az EU által finanszírozott városrehabilitációs programokon kívül is az elérhető legtöbb támogatási forrást mozgósítani tudja a város kiegyensúlyozott fejlődése érdekében. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, ami által csökkenthetők a városon belüli területi különbségek, javíthatóak a szegregációs mutatók.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, illetve egymást erősítik, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) a városfejlesztés funkcionális magjaiként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Nagykálló teljes területét.

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása során az alábbi alapelvek voltak irányadók:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánérős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

A fenti alapelveknek megfelelően Nagykállóban 5 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat (a pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni):

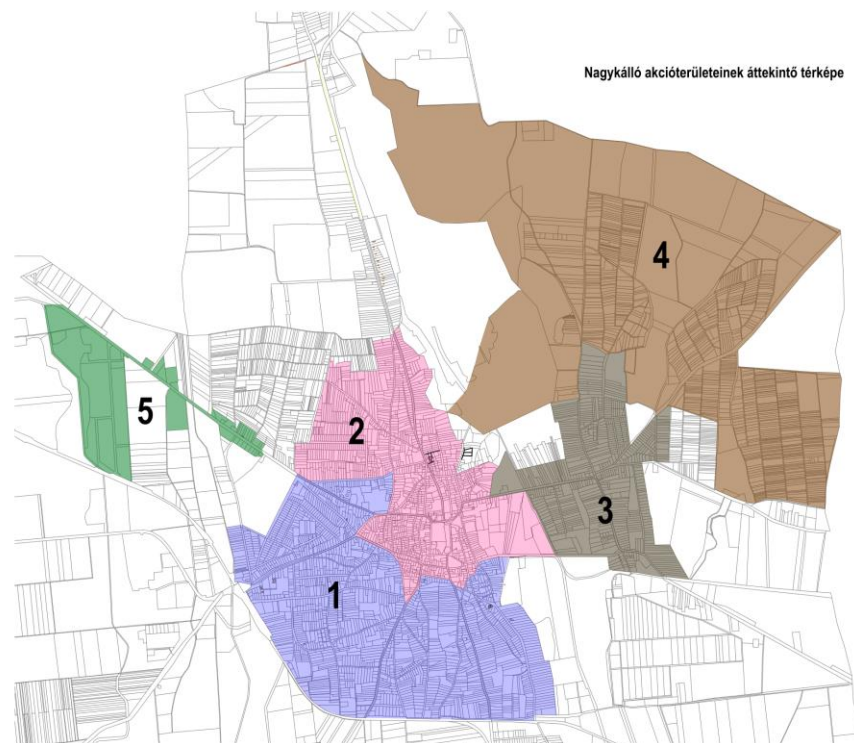
1. A Nyugati és Déli városrész szociális célú városrehabilitáció elnevezésű akcióterületen – a lakóterület a város leginkább szegregált része, amely megmutatkozik az akcióterület kedvezőtlen képzettségi, munkaerő-piaci és lakhatási mutatóiban. A koncentráltan megjelenő problémák kezelése nemcsak a – KSH által nagy kiterjedésű szegregátumként is azonosított – városrész érdeke, hanem az egész település felzárkózását és gazdasági versenyképességét is befolyásolja.
2. Az Északi kertváros és városközpont funkcióbővítő rehabilitáció akcióterület – A beruházások fő célja a településközpont illetve a hozzá szorosan kapcsolós pontszerű és egyéb, hálózatos projektek megvalósítása, az egészségügyi és egyéb ellátást biztosító szolgáltatások elérhetővé tétele, közösségformáló projektek lebonyolítása. Az akcióterület kijelölésének célja az akcióterületen korábban megkezdett felújítások további bővítése, kiszélesítése, olyan

szolgáltatási pontok létrehozása, melyek segítenek megállítani a népesség elvándorlását, illetve helyben történő ügyintézését segítik, egyúttal minőségi városi környezetet hoznak létre.

3. **A Kiskálló szociális célú városrehabilitációját célzó akcióterület** azonosítható a település központi akcióterülettől keletre. Az alapvetően kisvárosias karakterrel rendelkező településrész esetében kisebb léptékű, főleg szociális városrehabilitációs beavatkozások kerülnek megvalósításra. Mindezek mellett a területen található egyházi emlék és turisztikai látványosság megújítása is megvalósul.
4. **Harangod és környéke turisztikai terület - turisztikai akcióterület:** A város ismertségére alapozva további beavatkozások szükségesek annak érdekében, hogy a turisztikai ágazat – az idegenforgalmi kínálat bővítésének köszönhetően – a város gazdaságának egyik fő elemévé váljon. A fejlesztéseket az is indokolja, hogy a rendelkezésre álló területek részben alulhasznosítottak, speciális sportesemények megrendezésére viszont megfelelő adottságokkal bíró terület áll rendelkezésre.
5. **Ipari Park – Gazdaságélénkítés akcióterülete:** Bár az Ipari Park területén és környezetében tervezett fejlesztések többnyire egyedi projektekként valósíthatók meg, mégis indokolt ebben a városrészben is egy külön akcióterület lehatárolása, mivel ez jelenti a város ipari-gazdasági centrumát. Nagykovácsos esetében az ipari parkkal együtt célszerűnek látszik lehatárolni a környező utca ész onnan nyíló vállalkozások telkeit is, mivel ezek erős szinergiában segítik a városi gazdaság növekedését is. Az Ipari Park esetében újabb jelentősebb betelepülők, beruházók abban az esetben várhatók, ha az Ipari Park infrastruktúrája és az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói javulnak. Ezt csak integrált szemléletben lehet megvalósítani: együttesen kell kezelni az elérhetőségi, a kapacitásbeli, az üzemeltetési és a fenntarthatósági problémákat, kihívásokat.

2. térkép Nagykovácsos tervezett akcióterületei

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.¹

Az ITS keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- *Kulcsprojektek:* A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- *Hálózatos projektek:* A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- *Egyéb projektek:* a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

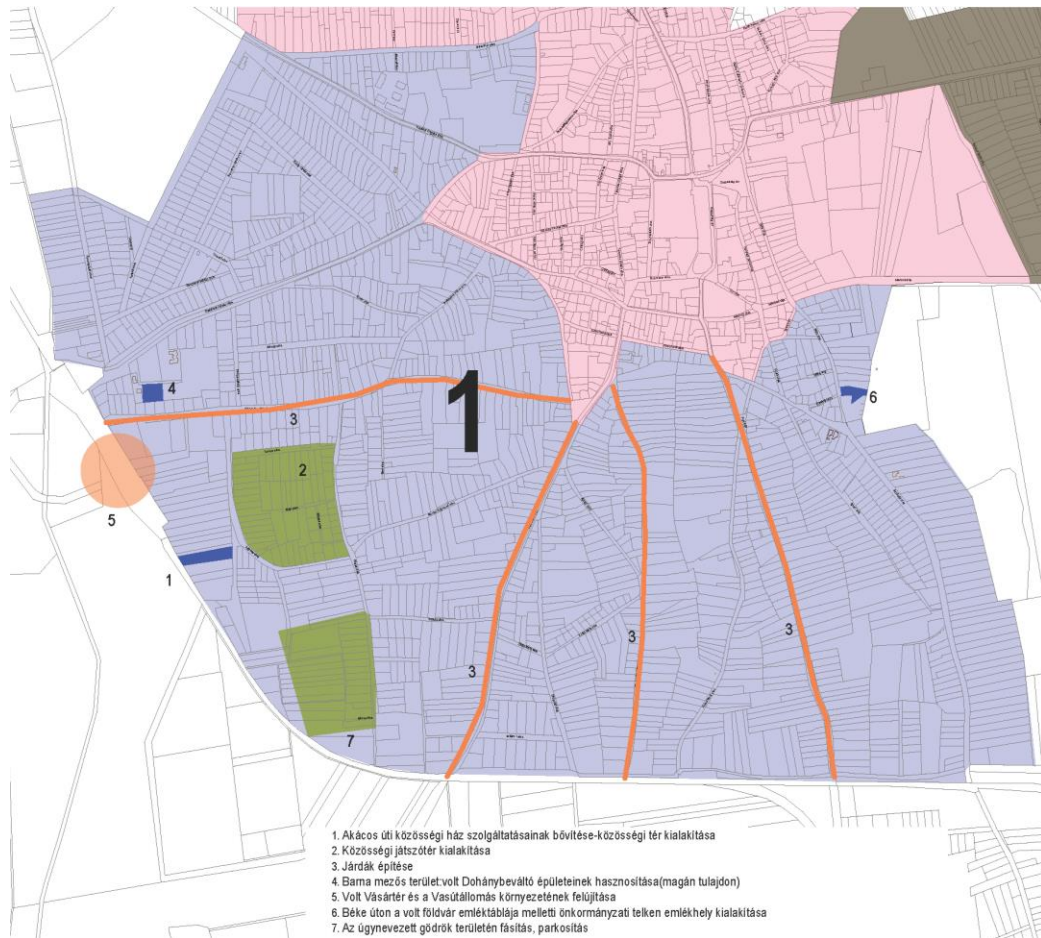
A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre. Kulcsprojektek

Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben kulcsprojektek vagy egyéb projektek, az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

¹ Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2015. 03. 11.)

4.2.1 Nyugati és Déli városrész szociális célú városrehabilitáció AT

Nagykálló kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal:

■ Hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, (legalább nyolc osztály megszerzése) - szegregált területeken – hálózatos projekt

A projekt átfogó célja a Nagykálló Akácos u., valamint a Temető u. környékén található két szegregátum további leszakadásának megakadályozása, a szegregáció oldása, a szociálisan hátrányos helyzetben lévő polgárok, kiemelten a roma lakosság társadalmi befogadásának előkészítése.

A projekt közvetlen célja 15 – 20, szociálisan rászorult, szegregált lakókörnyezetben élő család kétlépcsős, társadalmi befogadást elősegítő felzárkóztatásának és integrációjának megvalósítása.

Ezen célt az alábbi három résztevékenység mellett kívánjuk elérni:

1. Aktív közösségi szerepvállalás, mind a szegregált, mind a nem szegregált lakókörnyezetben élők felkészítésével, a szükséges képességek elsajátításának támogatásával. Célunk a társadalmi befogadás feltételeinek megteremtése, a diszkrimináció felszámolása a szociális marketing eszközeivel.

2. Integrált, terület alapú megközelítés a kirekesztés és a szegregáció megszüntetéséhez. Ennek eszközei az integrált, terület alapú városrehabilitációs beavatkozások, a lakhatási körülmények javítása, integrált szolgáltatások biztosítása, aktív mentorálási tevékenység.

3. Átmeneti munkaerőpiac létrehozása, a közösségi/szociális gazdaság megalapozása, szociális szövetkezet megalakítása és működtetése.

■ **Akácos úti közösségi ház szolgáltatásainak bővítése-közösségi tér kialakítása-egyéb projekt**

Az előző projekthez szorosan kapcsolódó fejlesztés. Az Akácos úti közösségi ház szolgálna háttérként a fenti tevékenységek elvégzéséhez illetve megvalósításához. Az épület megújításához, a hatékonyabb szociális munka érdekében szükséges egy konyha résszel, egy krízis szobával, valamint a szomszédos telek megvásárlásával közösségi kert kialakítását lehetővé tenni.

■ **Közösségi játszótér kialakítása-egyéb projekt**

A szegregált településrészen jelenleg nem található olyan játszótér, mely az ott élők igényeit tudná szolgálni. A közösség fejlesztése érdekében a projekt aktívan kapcsolódik a közösségi programokhoz, a szociális nevelés és társas együttélés alapvető szabályainak betartása mentén közösségfejlesztő hatású.

■ **Az úgynevezett gödrök területén fásítás, parkosítás – egyéb projekt**

A fenti közterület megújításokhoz kapcsolódó projekt. Célja a terület végleges rendezése, parkosítás, minőségi közterület fejlesztés. A szegregátumokhoz kapcsolódó egybefüggő, közpark szerű felújítás célja a területen rendelkezésre nem álló nagyméretű zöldterület létrehozása.

■ **Béke úton a volt földvár emléktáblája melletti önkormányzati telken emlékhely kialakítása – egyéb projekt**

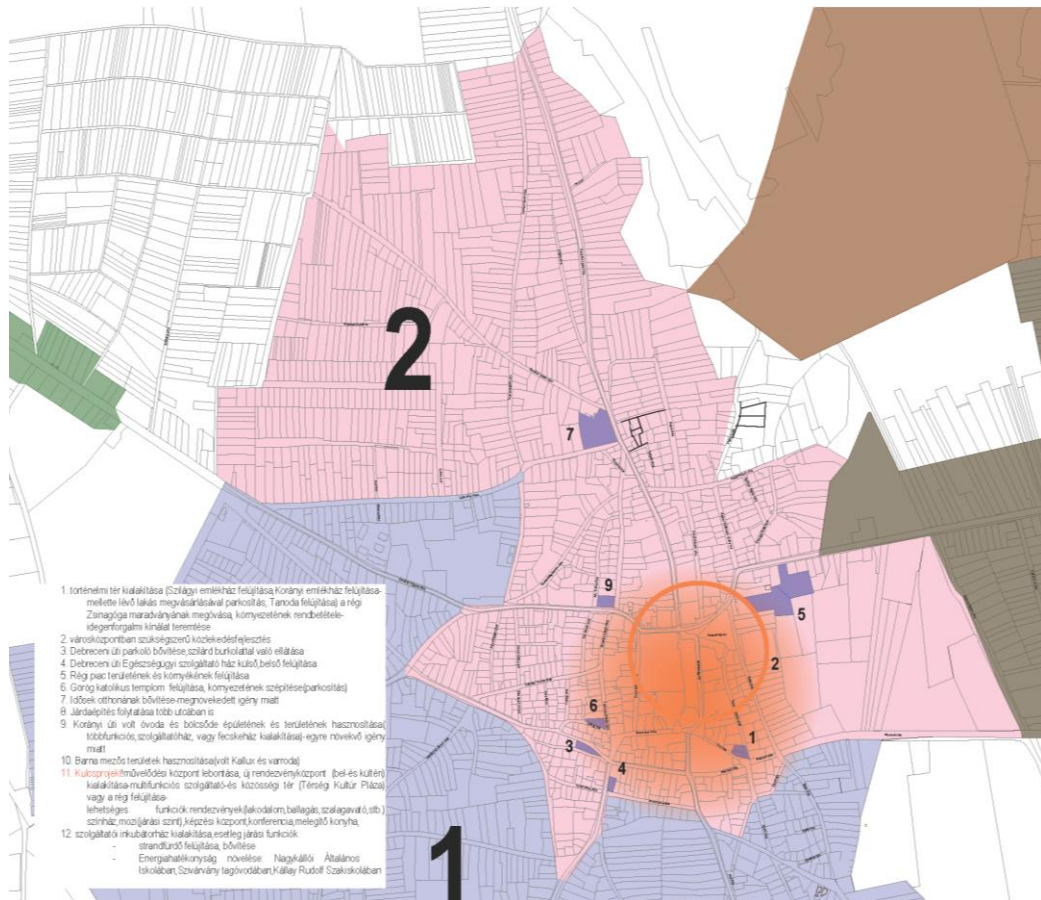
A Béke úton lévő területen fekvő egykori földvár ma már csak nehezen értelmezhető a laikusok számára. A projekt keretében a területen olyan felújítás valósul meg, mely az építmény maradványainak értelmezhető bemutatását szolgálja, egyúttal turisztikai attrakcióként is szolgálna, a helyi identitástudat erősítése révén. Ebben a projektben minimális felújítás a tervezett, főként a terület megtisztítása, minőségi rendbetétele a cél.

■ **Szemléletformálás és közösségi programok szervezése - egyéb**

A projekt szorosan kapcsolódik az akcióterület szegregációval veszélyeztetett területén élők felzárkóztatásához. A projekt keretén belül egészségügyi, higiéniai programok, bűnmegelőzés, kulturális és sportprogramok kerülnek megrendezésre elősegítve a társadalmi integrációt.

4.2.2 Északi kertváros és városközpont funkcióbővítő rehabilitáció AT

Nagykálló belvárosában az elmúlt években már számos fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából egyenlő mértékben. Az akcióterület Nagykálló központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú ugyan, de figyelemmel a településképp heterogenitására
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai továbbá egyházi szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést a Városközpontban az alábbi fő tevékenységek szolgálják:

- **Történelmi tér kialakítása (Szilágyi emlékház felújítása, Korányi emlékház felújítása- mellette lévő lakás megvásárlásával parkosítás, Tanoda felújítása) a régi Zsinagóga maradványának megóvása, környezetének rendbetétele- idegenforgalmi kínálat teremtése – hálózatos projekt**

A projekt címéből is látható, hogy a projekt a funkcióbővítő városfejlesztést célozza meg. Olyan városi tér létrehozása a célja, mely nem egyetlen ingatlan felújítására fókuszál, hanem azokat komplexen fejlesztve olyan épületegyüttest hoz létre, mely Nagykálló kulturális múltját állítja a fejlesztések középpontjába. Ezen belül a Szilágyi emlékház teljes külső felújítása valósul meg rendezve az épület külső megjelenését. A projekt tartalmazza a Korányi emlékház teljes külső és belső rekonstrukcióját, a múzeum épület építészettörténetileg is érdekes felújítását. A projektben megújításra kerül a Tanoda épülete, továbbá a nagykállói zsinagóga maradványainak megóvása is célja a projektnek emléket állítva a nagykállói zsidóságnak.

■ **Városközpontban szükségszerű közlekedésfejlesztés – hálózatos projekt**

Az elmúlt években Nagykálló a számos elnyert pályázatnak köszönhetően a belváros lényeges átalakuláson, korszerűsítésen ment át. Ennek keretében a főtér és környezete megújult, a polgármesteri hivatal számára új épület létesült. Viszont ezen fejlesztések új forgalmi helyzeteket is eredményeztek, melyek megoldására a pályázatok nem, vagy csak szűkös forrást tartalmaztak. A jelentős forgalomnövekedést indukáló korábbi fejlesztések új forgalmi kapcsolatok kialakítását teszik szükségessé. Ennek terveit a későbbiekben szükséges elkészíteni. A projekt keretében átfogó fejlesztés valósul meg, amely rendezi az egész belváros forgalmi problémáját. A „felhasználóbarát” fejlesztések keretében jelzőlámpás és körforgalmi kapcsolatok kerülnek megvalósításra.

■ **Debreceni úti parkoló bővítése, szilárd burkolattal való ellátása – egyéb projekt**

A parkoló esetében egyértelműen megállapítható, hogy a pszichiátriai intézmény új szárnyának átadása miatt csökkent a parkolóhelyek száma. A látogatói igényből fakadóan növelni és minőségileg meg kell újítani a parkoló számot illetve a kapacitást. A projektötlet szerint szükségessé válik a szomszédos épületek bontása is a kapacitás növelése érdekében.

■ **Debreceni úti Egészségügyi szolgáltató ház külső, belső felújítása – egyéb projekt**

Az Egészségügyi Szolgáltatóház teljes felújításra szorul. A projekt keretében az épület energetikai korszerűsítése, nyílászáró csere, burkolatok cseréje válik szükségessé. Az épület tetőszerkezete is megújul, továbbá homlokzati hőszigeteléssel javítandók a hőtechnikai jellemzők. Az akadálymentesítés révén az itt nyújtott egészségügyi alapellátás a 21. századi körülményeknek megfelelően valósulhat meg.

■ **Régi piac területének és környékének felújítása – egyéb projekt**

A régi piac területe jelen állapotában nem szolgál semmilyen városi igényt. Ennek megfelelően szükség lesz a terület új funkcióval történő feltöltésére, ellátására. Az elhelyezkedése folytán az egyik legcélszerűbb a játszótéri funkció elhelyezése, melynek a város amúgy is híján van, továbbá ötlet szinten megfogalmazásra került egy kültéri „kondipark” létesítése, valamint a terület általános rehabilitációja, parkosítása, burkolatok cseréje az új funkciókhoz illeszkedően.

■ **Görög katolikus templom felújítása, környezetének rendezése (parkosítás) – egyéb projekt**

A városban található római katolikus és református templomok az elmúlt években már felújításra kerültek. A jelen állapotában szintén felújítás után kiáltó görög katolikus templom kerülne megújításra. Ennek keretében megtörténik az épület teljes küldő és belső felújítása, illetve környezetének rendezése, parkosítása. A projekt megvalósításához szükséges tervdokumentációk a későbbiekben kerülnek elkészítésre.

■ **Idősek otthonának bővítése-megnövekedett igény miatt – egyéb projekt**

A meglévő idősek otthona jelen formájában nem képes kiszolgálni a jelentkező igényeket. Kapacitásbővítés szükséges. Ennek keretében új szárnyal bővülne az épület, illetve a teljes akadálymentesítés és energetikai korszerűsítés is a projekt céljai között szerepel. A fejlesztés tervei jelen fázisban még nem állnak rendelkezésre.

■ **Járdaépítés folytatása több utcában is – hálózatos projekt**

Nagykálló esetében elmondható, hogy több olyan utca van még, melyekben nincs megfelelő járda, így a biztonságos közlekedés nem biztosított a település egészén. Ebben a projektben a Kossuth utca páratlan oldala, a Deák Ferenc utcától a Kisharangodi útig, Kisharangodi utca a Bocskai utcától a Kossuth utcáig terjedő szakaszin épülnek járdák a korábban elkezdett építkezések folytatásaként.

■ **KULCSPROJEKT - Korányi úti volt óvoda és bölcsőde épületének és területének hasznosítása – többfunkciós szolgáltatóház - Inkubátorház kialakítása – egyéb projekt**

A kulcsprojekt megvalósítása egy meglévő épület hasznosításával valósulhat meg. Mint kulcsprojekt a városrész, de az egész település szempontjából meghatározó hatással bír. Az épület felújításán túl legfontosabb output olyan szolgáltatások létrehozása, melyek a település gazdaságát fejlesztik. Olyan inkubációs tér kerül kialakításra, mely a helyi vállalkozások számára kínál piacképes áron működési tereket, ezzel is erősítve a helyi gazdaságfejlesztést. Az épületben üzletviteli tanácsadó hely is kialakításra kerül, mely további segítség a kezdő vállalkozások számára. Az itt működő cégek szolgáltatásai elérhetőek lesznek nagykállóiak számára, valamint hosszútávon munkahelyteremtést is indukálhat a fejlesztés.

■ **Egységesebb belvárosi arculat kialakítása – egyéb projekt**

E projekt célja, hogy a belvárosban található feliratok, tájékoztató rendszerek, reklámhordozók illetve egyéb szignalizáció a város arculatához kerüljön igazításra. Ennek keretében a volt áruház épülete arculatának áttervezése valósul meg, esetlegesen zöldtető kialakításával.

■ **Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása – egyéb projekt**

A projekt célja egy olyan összefüggő közterületi tervezési stratégia megalkotása, mely arra törekszik, hogy a közterületi fejlesztések egységes formában, megfelelő arculattal, a város igényeihez illeszkedve valósuljanak meg. A projektben a belvárosi térfigyelő kamerarendszer kerül fejlesztésre.

■ Közösségformáló események számának növelése – egyéb projekt

A projekt célja, hogy az egyes közösségformáló események szinergiáját növelve kerüljenek azok megvalósításra. Ezen belül az „Együtt az egészségünkért! - sportrendezvény fiataloknak” című járási szintű rendezvény kerül megtartásra, továbbá a Nyárköszöntő fesztivál című esemény kerül megvalósításra a projekt keretében.

■ KULCSPROJEKT - A művelődési központ felújítása

A projekt keretében Nagykálló belvárosában megújulna a régi Művelődési Központ egy többfunkciós és közel zéró emissziós kulturális központ kialakításával. A projektet úgy tervezzük, hogy van gazdasági és közösségi lába is legyen. Nagykálló belvárosa az elmúlt fejlesztési ciklusban szinte teljesen megújult. Ami leginkább hiányzik még a belvárosból, az a térségi központhoz méltó kulturális központ, ami nagyobb városi és térségi rendezvényeknek biztosíthat helyszínt. A belvárosban álló - jelenleg használaton kívül álló - régi Művelődési Központ felújításával valósítható meg az elképzelés több TOP intézkedés kombinációjával egy funkcióbővítő városközpont rehabilitációként. A projekt megvalósításával a teremtett munkahelyek száma 20 fővel bővül, új térségi szintű kulturális programok száma (3/év) növekszik, új létrehozott közösségi tér területe: 400m², a barnamezős terület újrahasznosítása 600m²

■ A strandfürdő felújítása, bővítése – egyéb projekt

A projekt keretében megvalósul a strandfürdő turisztikai fejlesztése, medenceépítés, gépészeti rendszerek felújítása, parképítés képezi a fejlesztés tárgyát.

■ Energia hatékonyság növelése a Nagykállói Általános Iskolában, a Szivárvány Tagóvodában és a Kállay Rudolf Szakiskolában. – egyéb projekt

A projekt elsődleges célja az intézmények energetikai korszerűsítése, az üzemeltetési költségek lehetőség szerinti minimalizálása az energia hatékonyság növelésével. A város célja, hogy a három intézmény esetében az elektromos energia igény napelemekből kerüljön fedezésre a lehető legnagyobb mértékben, a melegvíz ellátást napkollektorokkal biztosítsák valamint az épületek fűtéséhez a helyben található termálvíz kerüljön felhasználásra.

4.2.3 Kiskálló szociális célú városrehabilitáció AT

A kiskállói akcióterület projektjeinek célja, hogy az alapvető városi funkciók a településrész illetve az akcióterület egészen biztosíthatóak legyenek, illetve a leromlott műszaki állapotú egyházi és egyéb emlékhelyek megújításra kerülhessenek.

■ A jelenleg felújítás alatt álló Karitászház további bővítése – egyéb projekt

A kiskállói szociális városrehabilitáció keretében megvalósuló fejlesztés célja, hogy a városrészben lakók számára tanácsadási, valamint beruházásokhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatási tevékenységet végezzen. Ennek megfelelően további infrastrukturális bővítésekre lesz szükség. A projektben tárgyaló, ügyféltér, tanácsadó helyiség kerül kialakításra a meglévő épület bővítésével.

■ Magyi úton a járdaeépítés folytatása – hálózatos projekt

A projektben folytatásra kerül a megkezdett járdaeépítés a kulturált környezet és a biztonságos közlekedés kialakítása érdekében.

■ Gyöngyvirág út és Lehel út –járdaeépítés – hálózatos projekt

A fenti két utcában jelenleg nem került járdafelület kialakításra, ezért a projektben mindkét helyszínen megteremtésre kerülnek a biztonságos közlekedés feltételei.

■ Görög katolikus kis templom külső-belső felújítása, harangláb felújítása, a régi felszámolása, parkosítás – egyéb projekt

A jelen állapotában szintén felújítandó görög katolikus kis templom kerülne megújításra. Ennek keretében megtörténik az épület teljes küldő és belső felújítása, illetve környezetének rendezése, parkosítása, továbbá a harangláb rendbetétele. A projekt megvalósításához szükséges tervdokumentációk a későbbiekben kerülnek elkészítésre.

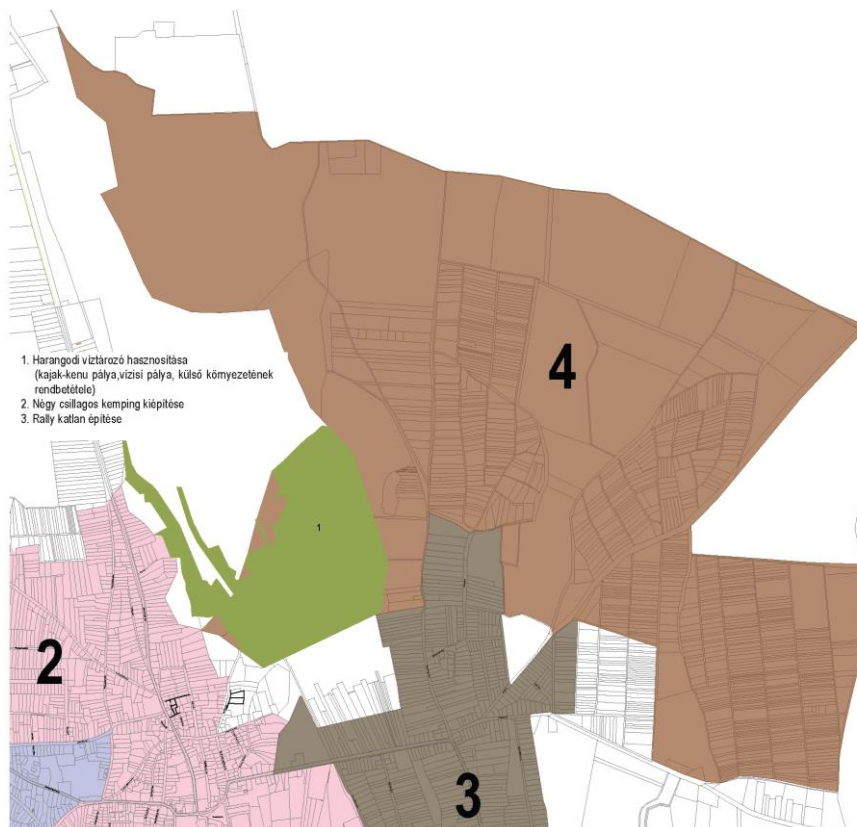
■ **Ínségdombi kilátó és környezetének rendbetétele-turisztikai látványosság (helyi védelem alatt áll) – egyéb projekt**

A kedvelt kirándulóhely környezetének megújítása, zöldfelületi revitalizációja szükséges annak érdekében, hogy az oda érkező csoportok, turisták számára attrakció-fejlesztés valósuljon meg megfelelő szignalizációval, szociális egység kialakításával.

■ **A Báthori út 36 alatti volt pszichiátriai épület felújítása- szolgálati lakások, vagy fecskeházak kialakítása – egyéb projekt**

A projektben a felhagyott funkciójú épület revitalizációjára kerül sor. Ennek lényege, hogy a meglévő épület kubusának felhasználásával kisebb szolgálati vagy ún. fecske-lakások kerüljenek kialakításra. A projekt célja ennek megfelelően kettős: egyrészt segíteni a Nagykállóban munkát vállaló, szolgálati lakást igénylőket, másrészt a pályakezdő fiatalok számára olyan kisméretű és ennél fogva gazdaságosan fenntartható lakások kialakítása, mely nagyságrendileg 5 évig kedvezményes lakhatást biztosít számukra, kvázi az életkezdéshez szükséges háttérrel adja.

4.2.4 Turisztikai AT

A turisztikai akcióterülethez kapcsolódó célkitűzés a harangodi víztározó lehetőség szerinti legjobb hasznosítása, sportesemények megrendezésére alkalmas környezet létrehozása. Ennek keretében, illetve ehhez kapcsolódóan fontos projekt az emelt szintű szolgáltatásokat nyújtó kemping megvalósítása is. Az infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódóan „soft” jellegű beavatkozások is szükségesek (pl. turisztikai programcsomagok kialakítása, városmarketing program). Ezek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vagy a programcsomagok esetében akár a térségre is vonatkozhatnak, de az integrált fejlesztések keretében megvalósíthatók.

■ **Harangodi víztározó hasznosítása (kajak-kenu pálya, vízisí pálya, külső környezetének rendbetétele) – egyéb projekt**

A víztározó a környéken található legnagyobb egybefüggő vízfelülettel rendelkező terület. Ennek megfelelően hosszú távú hasznosítása szükséges. A város célja, hogy legfőképpen sport, és rekreációs célú hasznosítás valósuljon meg. Ennek keretében az alábbi sportok számára kell alkalmassá tenni a víztározót és környezetét:

- szabadstrand,
- kajak-kenu sportágak,
- infrastruktúra fejlesztése,
- vízisí pálya,
- tó körüli sétány+kerékpárút kialakítása pihenőkkel

A FeTiVízlg ütemezése szerint a Harangodi Víztározó kotrása középtávon meg fog valósulni. A projekt erre épülne rá egy vízi szabadidő és sportcentrum kialakításával, mely tartalmazza a régi kajak-kenu pálya feltárását, egy szabad strand kialakítását a hozzá kapcsolódó kiegészítő infrastruktúrával, valamint négy csillagos kemping kialakítását lakókocsi-állásokkal és 4db apartman házzal.

■ **Rally katlan építése – egyéb projekt**

Több éves múltra tehető vissza a rally versenyek rendezése. Ennek megfelelő infrastruktúra kialakítása lesz a projekt célja. A speciális igény idegenforgalmi szempontból és gazdasági szempontból fontos a város és térsége számára, mely mint turisztikai attrakció fejlesztés valósul meg, egyúttal pedig a versenyek megrendezése komoly bevételi forrást jelent a település számára.

4.2.5 Ipari Park AT

Az Ipari Park komplex fejlesztése lényegében több különálló projekt megvalósítását foglalja magában.

■ **Korányi úti vállalkozások megerősítése – egyéb projekt**

A projekt keretében olyan vállalkozás barát komplex jogszabályi szabályozás megvalósítása a cél, mely az ipari park közelében található vállalkozásoknak ad bizonyos kedvezményeket, ösztönzi a beruházásokat és a munkahelyteremtést.

■ **Volt személtelpek rekultivációja/funkcióváltása – egyéb projekt**

A projekt egyelőre mint ötlet jelenik meg az akcióterületen. Ennek az előkészítő projektnek a keretében feltérképezésre kerülne a további hasznosíthatóság kérdése, tanulmányok, koncepció tervek készítése képezi a projekt tárgyát. Ezek nélkül megalapozott döntések nem hozhatók, a feladat itt is a hosszú távú területhasznosítás.

■ **Vállalkozás ösztönzés az ipari parkban – egyéb projekt**

Nagykállóban működő vállalkozások közül az egyik legnagyobb munkáltató a TESZOVÁL. A jelenleg lakókörnyezetben működő könnyűipari vállalat ipari parkba való költöztetése az egyik cél. Ennek keretében megfelelő munkakörnyezet kerülne kialakításra az üzem számára. A projekt marketing tevékenységet is tartalmaz, melynek célja a Nagykállói Ipari Park népszerűsítése, vállalkozások betelepülésének elősegítése.

■ **Térségi építőipari klaszterközpont – egyéb projekt**

A projekt célja a foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.3.1 Egyéb projektek

■ **Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése – hálózatos projekt**

Jelenleg a térség kerékpáros infrastruktúrája csak rövid szakaszokon kiépített, közvetlen összeköttetés csak Nagykálló és Kállósemjén között van, illetve támogatási szerződéssel rendelkezik a Nagykálló-Biri Kerékpárút. A fenntartható közlekedés szempontjából elengedhetetlen, hogy a térség irányából a megyeszékhely kerékpárral is biztonságosan elérhető legyen.

A projekt keretében a Nyíregyháza-Nyírbátor kerékpárút legkritikusabb szakasza épülne meg. A megtervezett és engedéllyel rendelkező kerékpárút Nagykálló és Kállósemjén közötti szakasza már elkészült, a Nagykállói Ipari Parkot és a kállósemjéni szakaszt összekötő rész jelenleg kivitelezési szakaszban van.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Nagykálló tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projektípusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

4. táblázat A középtávú városi célok és a projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása		Korányi úti vállalkozások megerősítése Vállalkozás ösztönzés az ipari parkban Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése	A Báthori út 36 alatti volt pszichiátriai épület felújítása- szolgálati lakások, vagy fecskéházak kialakítása Térségi építőipari klaszterközpont	Volt szeméttelép rekultivációja/funkcióváltása Térségi építőipari klaszterközpont
T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése	A művelődési központ felújítása-rendezvényközpont (bel-és kültéri) kialakítása-multifunkciós szolgáltató-és közösségi tér (Térségi Kultur Pláza)	Rally katlan építése	Béke úton a volt földvár emléktáblája melletti önkormányzati telken emlékhely kialakítása Görög katolikus templom felújítása, környezetének szépítése (parkosítás) Görög katolikus kis templom külső-belső felújítása, harangláb felújítása, a régi felszámolása, parkosítás	Közösségformáló események számának növelése
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	Harangodi víztározó hasznosítása, kajak-kenu pálya, vízisí pálya, külső környezetének rendbetétele, esőházak felújítása, új vizesblokkok kialakítása, négycsillagos kemping létesítése.	Városközpontban szükségszerű közlekedésfejlesztés Debreceni úti parkoló bővítése, szilárd burkolattal való ellátása Debreceni úti Egészségügyi szolgáltató ház külső, belső felújítása Régi piac területének és környékének felújítása Járdaépítés folytatása több utcában is	Közösségi játszótér kialakítása Az úgynevezett gödrök területén fásítás, parkosítás Történelmi tér kialakítása (Szilágyi emlékház felújítása, Korányi emlékház felújítása- mellette lévő lakás megvásárlásával parkosítás, Tanoda felújítása) a régi Zsinagóga maradványának megóvása, környezetének rendbetétele- idegenforgalmi kínálat teremtése Ínségdombi kilátó és környezetének rendbetétele-turisztikai látványosság (helyi védelem alatt áll)	

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
		Egységesebb belvárosi arculat kialakítása Strandfürdő felújítása, bővítése	Korányi úti volt óvoda és bölcsőde épületének és területének hasznosítása, többfunkciós, szolgáltatóház	
T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése		Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása	Idősek otthonának bővítése-megnövekedett igény miatt	
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja		Magyi úton a járdaépítés folytatása Gyöngyvirág út és Lehel út –járdaépítés	Hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, legalább nyolc osztály megszerzése - szegregált területek Akácos úti közösségi ház szolgáltatásainak bővítése-közösségi tér kialakítása Szemléletformálás és közösségi programok szervezése: ezen belül: egészségügyi, higiénias programok, bűnmegelőzés, kulturális és sportprogramok A most felújítás alatt álló Karitászház bővítése (bővülő szolgáltatási igény)	
T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése			Energiahatékonyság növelése: Nagykállói Általános Iskolában, Szivárvány tagóvodában, Kállay Rudolf Szakiskolában	

4.5 A fejlesztések ütemezése

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
 - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
 - az akcióterületi fejlesztések időszerűsége,
 - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
 - a fejlesztések egymásra épülése,
- hatások:
 - az akcióterületi fejlesztések hatása a város egészére,
 - az akcióterület jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
 - az akcióterületi fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- finanszírozás és fenntarthatóság:
 - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
 - a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága,
 - a bevonható magánforrások mértéke,
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

5. táblázat A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Akcióterületi projektek									
1. jelű akcióterület									
Hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, legalább nyolc osztály megszerzése - szegregált területek									
Akácós úti közösségi ház szolgáltatásainak bővítése-közösségi tér kialakítása									
Közösségi játszótér kialakítása									
Az ügynevezett gödrök területén fásítás, parkosítás									
Béke úton a volt földvár emléktáblája melletti önkormányzati területen									
Szemléletformálás és közösségi programok szervezése: ezen belül: egészségügyi, higiénias programok, bűnmegelőzés, kulturális és sportprogramok									
2. jelű akcióterület									
Történelmi tér kialakítása (Szilágyi emlékház felújítása, Korányi emlékház felújítása- mellette lévő lakás megvásárlásával parkosítás, Tanoda									

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
felújítása) a régi Zsinagóga maradványának megóvása, környezetének rendbetétele-idegenforgalmi kínálat teremtése									
Városközpontban szükségszerű közlekedésfejlesztés									
Debreceni úti parkoló bővítése, szilárd burkolattal való ellátása									
Debreceni úti Egészségügyi szolgáltató ház külső, belső felújítása									
Régi piac területének és környékének felújítása									
Görög katolikus templom felújítása, környezetének szépítése (parkosítás)									
Idősek otthonának bővítése-megnövekedett igény miatt									
Járdaépítés folytatása több utcában is									
Korányi úti volt óvoda és bölcsőde épületének és területének hasznosítása, többfunkciós, szolgáltatóház									
Egységesebb belvárosi arculat kialakítása									
Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása									
Közösségformáló események számának növelése									
Kulcsprojekt! A művelődési központ felújítása- rendezvényközpont (bel-és kültéri) kialakítása-multifunkciós szolgáltató-és közösségi tér (Térségi Kultur Pláza),									
Strandfürdő felújítása, bővítése									
Energiahatékonyság növelése: Nagykállói Általános Iskolában, Szivárvány tagóvodában, Kállay Rudolf Szakiskolában									
3. jelű akcióterület									
a most felújítás alatt álló Karitás ház bővítése (bővülő szolgáltatási igény)									
Magyi úton a járdaépítés folytatása									
Gyöngyvirág út és Lehel út – járdaépítés									
Görög katolikus kis templom külső-belső felújítása, harangláb felújítása, a régi felszámolása, parkosítás									
Ínségdombi kilátó és környezetének rendbetétele-turisztikai látványosság (helyi védelem alatt áll)									
A Báthori út 36 alatti volt pszichiátriai épület felújítása- szolgálati lakások, vagy fecskéházak kialakítása									
4. jelű akcióterület									
Harangodi víztározó hasznosítása, kajak-kenu pálya, vízisí pálya, külső									

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
környezetének rendbetétele, esőházak felújítása, új vizesblokkok kialakítása, négycsillagos kemping létesítése.									
Rally katlan építése									
5. jelű akcióterület									
Korányi úti vállalkozások megerősítése									
Volt szeméttelep rekultivációja/funkcióváltása									
Térségi építőipari klaszterközpont									
Vállalkozás ösztönzés az ipari parkban									
Akcióterületen kívüli fejlesztések									
Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése									

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Nagykálló Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt – erre elsősorban az iparüzési adó magas összege nyújt lehetőséget. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rendelkezésre álló keret 89,28 milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)². Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

6. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	12,783
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	7,973
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,715
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	6,891

² 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	16,52
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,415
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,052
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	3,44
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,91
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,554
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,408
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,964
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,654
7. Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)	7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD
	7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösség-szervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (tervezet, 2015.04.10.)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. **A város által felhasználni tervezett források** milliárdos nagyságrendűek: az alábbi táblázat adatai alapján több mint 5 milliárd forintnyi fejlesztést kíván megvalósítani az önkormányzat. A ténylegesen megvalósuló fejlesztések alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függenek.

A város által meghatározott célok elérése nem csak az Önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a Nagykállón élőké, az ott dolgozóké és az ott működő vállalkozásoké is. Ezért kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánsféra fejlesztésekbe való bevonása. Ezért már a tervezés szakában bevonásra kerültek a civil szervezetek és a város jelentős vállalkozásai, hogy javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerében és projektjeik megjelenjenek a stratégiában.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. A jelenleg tapasztalható, az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

A város, mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírnak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánsféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap.

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére lesznek végrehajtva.
- A **Vidékfejlesztési Program (VP)** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)** alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek **finanszírozás forrása szerinti összefoglalását** a következő táblázat mutatja be.

7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
1. jelű akcióterület		
Hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, legalább nyolc osztály megszerzése - szegregált területek	500	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Akácos úti közösségi ház szolgáltatásainak bővítése-közösségi tér kialakítása	14	KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Közösségi játszótér kialakítása	6	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Az úgynevezett gödrök területén fásítás, parkosítás	8	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
Béke úton a volt földvár emléktáblája melletti önkormányzati telken emlékhely kialakítása	2	GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Szemléletformálás és közösségi programok szervezése: ezen belül: egészségügyi, higiéniai programok, bűnmegelőzés, kulturális és sportprogramok	5	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
2. jelű akcióterület		
Történelmi tér kialakítása (Szilágyi emlékház felújítása, Korányi emlékház felújítása-mellette lévő lakás megvásárlásával parkosítás, Tanoda felújítása) a régi Zsinagóga maradványának megóvása, környezetének rendbetétele- idegenforgalmi kínálat teremtése	100	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Városközpontban szükségszerű közlekedésfejlesztés	100	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Debreceni úti parkoló bővítése, szilárd burkolattal való ellátása	20	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Debreceni úti Egészségügyi szolgáltató ház külső, belső felújítása	300	KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Régi piac területének és környékének felújítása	20	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Görög katolikus templom felújítása, környezetének szépítése (parkosítás)	50	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Idősek otthonának bővítése-megnövekedett igény miatt	150	KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Járdaépítés folytatása több utcában is	5	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés IKOP 4. A TEN-T hálózat közötti elérhetőségének javítása prioritási tengely
Korányi úti volt óvoda és bölcsőde épületének és területének hasznosítása, többfunkciós, szolgáltatóház	50	KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Egységesebb belvárosi arculat kialakítása	100	KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása	5	KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Közösségformáló események számának növelése	5	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
Kulcsprojekt! A művelődési központ felújítása- rendezvényközpont (bel-és kültéri) kialakítása-multifunkciós szolgáltató- és közösségi tér (Térségi Kultur Pláza) ,	1 000	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Strandfürdő felújítása, bővítése	200	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
Energiahatékonyság növelése: Nagykállói Általános Iskolában, Szivárvány tagóvodában, Kállay Rudolf Szakiskolában	200	KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
3. jelű akcióterület		
A most felújítás alatt álló Karitászház bővítése (bővülő szolgáltatási igény)	20	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Magyi úton a járdaépítés folytatása	5	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Gyöngyvirág út és Lehel út –járdaépítés	3	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Görög katolikus kis templom külső-belső felújítása, harangláb felújítása, a régi felszámolása, parkosítás	200	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Ínségdombi kilátó és környezetének rendbetétele-turisztikai látványosság (helyi védelem alatt áll)	100	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
A Báthori út 36 alatti volt pszichiátriai épület felújítása- szolgálati lakások, vagy fecskéházak kialakítása	300	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
4. jelű akcióterület		
KULCSPROJEKT Harangodi víztározó hasznosítása, kajak-kenu pálya, vízisi pálya, külső környezetének rendbetétele, esőházak felújítása, új vizesblokkok kialakítása, négycsillagos kemping létesítése.	1 000	GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Rally katlan építése	300	GINOP 7 Versenyképes turisztikai kínálat
5. jelű akcióterület		
Korányi úti vállalkozások megerősítése	5	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Volt szeméttelép rekultivációja/funkcióváltása	20	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
Térségi építőipari klaszterközpont	15	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Vállalkozás ösztönzés az ipari parkban	10	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Akcióterületen kívüli fejlesztés		
Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése	350	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés

5 Antiszegregációs program

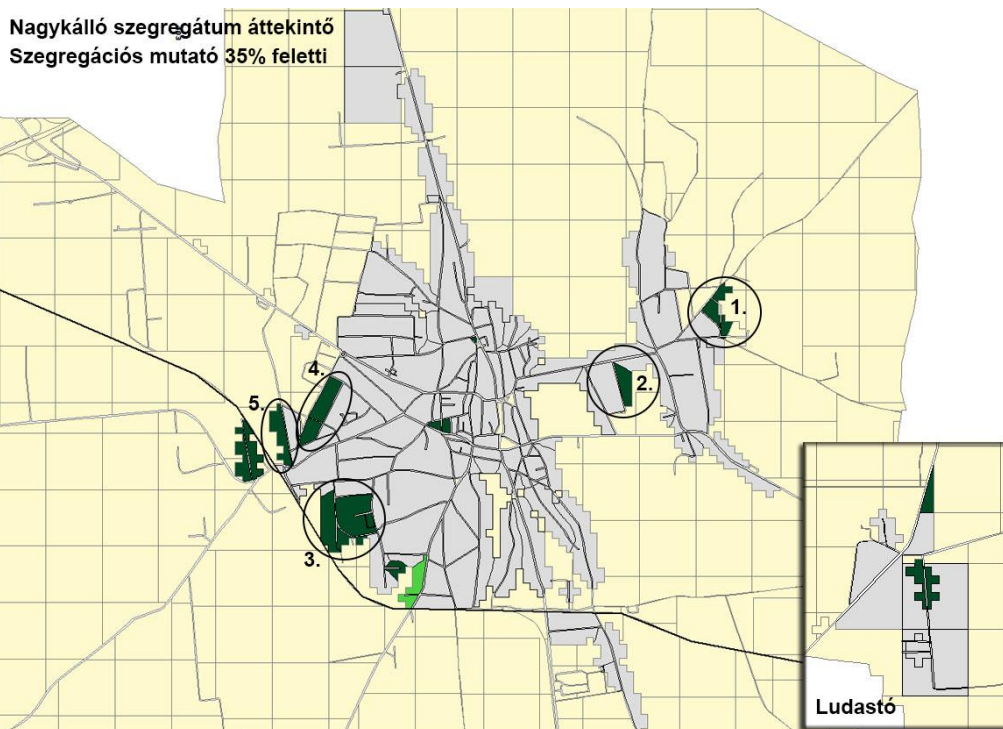
5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nagykálló város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járásszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

3. térkép Nagykálló szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területet szegregációs folyamatok veszélyeztetik.

A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy mindegyik terület valódi szegregátumnak tekinthető.

A Nyugati kertváros mindhárom szegregátuma a városszövetbe ágyazódik, de annak szélén helyezkedik el, a városrész közlekedési (vasút) ill. egyéb (temető, ipari) funkciójú területeihez közel helyezkedik el. Telepről vagy telepszerű környezetről ezek esetében nem beszélhetünk, hiszen nem tapasztalható éles elkülönülés a szegregátumok és az azokat övező területek között. Mindezt a városrész infrastrukturális ellátottsága is alátámasztja. A kiskállói szegregátum szintén nem tekinthető telepnek, a városhatár mentén helyezkedik el. Itt kell megemlíteni, hogy e szegregátum közelében, attól mintegy 200-300 méterre a város külterületén egy kisebb, mintegy 30 fő által lakott telep található, mely a 2001-es népszámlálás után alakult ki.

A lakosság korcsoportos összetétele kedvezőbb a városi átlagnál, ami azonban együtt jár a magasabb eltartottsági rátával is – részben ez is oka a nagyarányú szegénységnek. A szegregátumban élők nagy része roma származású, pontos szám adatok a jogszabályi megkötöttségek miatt nem állnak rendelkezésre.

Az itt élők 58%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami rontja a munkavállalás esélyeit. A magasabb végzettséggel rendelkező lakosok mintát és motivációt jelenthetnek a társadalmi integráció folyamatában, arányuk azonban mindössze 2,8%. Az adatok visszaigazolódhatnak a megszerezhető állások jellegében is: a foglalkoztatottak $\frac{3}{4}$ -e alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A munkaerő-piaci mutatók kedvezőtlen helyzetet tükröznek: jóllehet a tendenciák pozitív irányúak, a lemaradás továbbra sem csökken a városi értékekhez képest. Példaképpen a munkanélküliségi ráta egész Nagykálló területén 18,6%, míg a szegregátumban 45,1%; ezen belül a tartós munkanélüliek aránya 10%, illetve 25,9%.

A szociális és megélhetési problémák oka részben a rendszeres jövedelemszerzéshez történő hozzáférés hiányában és a munkaszocializáció alacsony mértékében keresendő – ezt valamelyest ellensúlyozza az elmúlt évek közfoglalkoztatási gyakorlata. A háztartásokban élők döntő többsége a segélyekből származó jövedelmét alkalmi munkával egészíti ki, sokan élnek külföldről behozott használt tárgyak eladásából és „vasazásból”.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni, a tanulók jelentős része integrált általános iskolai oktatásban részesül, de az önkormányzatnak működtetőként nincs hatása sem a körzethatárok kijelölésére, sem az intézményekben zajló szakmai tevékenységre.

A szegregátumban a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálat szakemberei napi rendszerességgel fordulnak meg, és biztosított az egészségügyi szolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése is. A városrészben élők számára rendszeres természetbeni támogatásokat (élelmiszer, ruhaneműk) nyújt a Családsegítő Szolgálat, a Gyerekjóléti Szolgálat, valamint a Máltai Szeretetszolgálat.

A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkcióellátottsága lakosságárányosan alacsony. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciót kaptak.

Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősek és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. A terület megközelítését nehezíti a vasúti keresztezések alacsony száma, a két átkelő a felmerülő szükségleteket nem elégíti ki.

A területen a közművel való ellátottság összességében megfelelő, azonban a gerinchálózatra történő bekötés sok lakásban nem megoldott, a felhalmozott tartozások miatt esetenként szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató.

A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest elhanyagolt. A vízvezető árok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem mindenhol megoldott. Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére, azonban a szükségletek alapján indokolt újak létesítése.

A szegregált terület nagy részén azonban az önkormányzat – figyelembe véve az itt élők nehéz anyagi helyzetét – csoportos és térítésmentes konténeres szemétszállítást biztosít. Az ennek ellenére felhalmozódott illegális hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel. Az elhelyezett konténerek számát és az ürítések gyakoriságát igény szerint felül kell vizsgálni.

8. táblázat A szegregátumokban lakók száma

A szegregátumokban lakók száma					
1. szegregátum (Torony út - Magyi köz - Magyi út - belterületi határ)	2. szegregátum (Kállai Éva út keleti oldala)	3. szegregátum (Akácós út mindkét oldala - Tavasz út - Rózsa út)	4. szegregátum (Temető út - Krúdy Gy. út - Bercsényi u. a Porosladány úti kereszteződésig)	5. szegregátum (Porosladány út nyugati oldala a Széchenyi úttól a Temető útig)	Birketanya (Külterület)
56	68	327	210	60	89

A lakóterületen található házak többsége az ötvenes években épült szoba-konyhás, éléskamrával ellátott épület. A lakások harmada alacsony komfortfokozatú, csupán felében építették ki a mellékhelyiséget. Az egyszobás lakások aránya a városi átlaghoz (5,9%) képest magas (14%).

Az ingatlanok többsége magántulajdonú, emiatt a lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy a kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkezik az önkormányzat. A lakhatási körülményeket rontja, hogy a viszonylag kis alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

A Város IVS-ében 2008-ban rögzítésre került, hogy Nagykállóban lényegi szegregátumok nincsenek, viszont 4 olyan kisebb területet sikerült azonosítani, ahol ez a veszély fenn áll. Az IVS nem fogalmazott meg lényegi feladatot a következő 7 évre ezen problémák kezelésére. Ugyanakkor megállapítható, hogy a szegregációs folyamatok felgyorsultak, és a településnek a 2007. évet követő időszakban kellett kidolgoznia egy olyan stratégiát, mely képes szembenézni az erősödő szegregációs folyamatokkal.

A szociális problémák integrált módon történő kezelésével Nagykálló Város Önkormányzata a régió városai között élenjáró:

- Az önkormányzat számos intézkedést hajtott végre a hátrányos helyzetű emberek életminőségének és életesélyeinek javítása érdekében (pl. integrált oktatás, mikro

regionális szinten komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kötelező szociális juttatások túlmenő támogatások biztosítása, adósságkezelés).

- A város rendelkezik antiszegregációs tervvel, mely átfogó megoldásokat vázol fel a hátrányos helyzetű lakosok támogatásáról és a szegregált területekhez kapcsolódó beavatkozásokról. A terv céljai közt szerepel a Nagykállóban élő hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásának bővítése, lakáskörülményeik javítása, valamint a helyi társadalomba történő erőteljesebb integrálásuk.
- A város Európai Uniós társfinanszírozással valósított meg szociális városrehabilitációs programot, melynek összköltségvetése 894 Millió HUF volt. A projekt keretében sor került egy közösségi ház, egy szociális inkubátor, valamint szociális bérlakások kialakítására, valamint számos kiegészítő szoft projektem megvalósítására.

Fontos megemlíteni, hogy az önkormányzat már korábban felismerte a szegregáció kialakulásának veszélyét és annak a város életére nézve káros következményeit, így a következő konkrét intézkedéseket hozta:

- Átszervezte az általános iskolai oktatást, oly módon, hogy minimalizálja az oktatásban jelentkező szegregáció kialakulásának lehetőségét - minden általa fenntartott oktatási intézményben olyan képzési programokat vezettek be, amely kiemelt figyelmet fordít a halmozottan hátrányos helyzet és roma tanulók tanulmányi elmenetelére és szocializációjára
- Az újonnan létrehozott 6 osztályos gimnáziumi képzésre való bejutást pozitívdiszkriminációval segíti a halmozottan hátrányos helyzet tanulók esetében
- Csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez a felsőoktatásban továbbtanuló nagykállóiak támogatása céljából
- Társalapítója Dél-Nyírségi Szociális és Gyermekejöléti Központnak, amely széleskörű és magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt a szociálisan hátrányos helyzet lakosoknak és a gyerekeknek
- Rendeleteivel lehetővé tette a kötelez szociális alapellátáson túli támogatások nyújtását is a rászorulóknak számára (átmeneti segély, szociális kölcsön lakásfelújításra vis maior esetén, vízbekötési segély, vízdíjtámogatás, gázbekötési támogatás, lakástámogatás)
- A város területén tartózkodó, önhibájukon kívül rászoruló személyeket szociális ellátásban részesíti, függetlenül attól, hogy be vannak-e jelentkezve vagy sem

5. ábra Nagykálló antiszegregációs célrendszere

Átfogó cél	A telepen élők jelenlegi és jövőbeli életminőségének javítása		
Tematikus célok	Kitörési lehetőségek biztosítása	A szociális és jövedelmi helyzet javítása	A városrész élhetőségének fejlesztése, vonzó környezet kialakítása az újonnan betelepülők részére
Részcélok	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakosok munkaerőpiaci aktivitásnak növelése, amely további két részcélra bontható: <ul style="list-style-type: none"> ■ A tartósan foglalkoztatott aktív korú lakosok 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A foglalkoztathatóság javítása ■ Munkaerőpiaci reintegráció ■ Lakhatási feltételek javítása ■ Egészségi mutatók javítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Községi terek létrehozása és szolgáltató funkciók fejlesztése, kialakítása ■ Szeméttlerakó helyek bővítése, az illegális szeméttlerakók felszámolása ■ Az alap infrastruktúrák, utak, járdák, kerékpárutak

	<p>arányának növelése</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Az iskoláskorú fiatalok továbbtanulási arányának növelése 		<p>aszfaltozása, buszmegállóhelyek kialakítása</p>
--	---	--	--

Nagykálló korábbi Antiszegregációs Programjának intézkedéseit az eltelt időszakban bekövetkező kisebb változások, illetve a módosított jogszabályi előírások miatt célszerű átdolgozni, ami nem elsősorban tartalmi, hanem inkább szerkezeti változtatásokat jelent.

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekre való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása:** a szociális szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.
- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciós szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel:** a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. A prevenció és a célzott felvilágosítás mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat.
- **Intenzív közösségfejlesztés:** a szegregátumok relatív helyzetének megítélése és az ott élők életminősége nagymértékben függ a rendelkezésre álló közösségi terek számától, minőségétől, használhatóságától. Nagykálló Város Önkormányzata a helyi Roma Nemzetiségi

Önkormányzattal együtt vizsgálja egy közösségi, illetve szolgáltató, kereskedelmi egység kialakításának lehetőségét. Az önkormányzat már megvásárolt a területen egy volt lakóházat, amelynek átalakításával nappali ellátást (étkeztést, tisztálkodási lehetőséget stb.) biztosító szolgáltatást kíván létrehozni, ahol a szociális szolgáltatások bizonyos formáit vehetik igénybe. Ugyanitt roma fiatalok segítenének felvilágosító, tájékoztató munkával ügyintézési és egyéb kérdésekben. A közösségfejlesztési programok tervezésébe, megvalósításába, a felmerülő problémák megoldásába célszerű bevonni

- egyrészt a szegregátumok lakosait, mivel így növelhető a programok elfogadottsága és hatásossága,
 - másrészt civil szervezeteket, mert ezek többnyire a közsféra szereplőinél rugalmasabban tudják kezelni a felmerülő konfliktusokat, és hatékonyabban tudnak közvetíteni a szereplők között.
- **Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása:** jóllehet a szegregátum Nagykálló szerves része, a vasútvonal elvágó hatása valamelyes érvényesül – főként az átkelőhelyek viszonylag alacsony száma miatt. Ezen elsősorban településtervezési eszközökkel és közlekedési fejlesztésekkel lehet javítani (pl. új vasúti átkelőhely létesítése, utak szilárd burkolattal való ellátása, kerékpárút kiépítése stb.).
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok többsége magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása (pl. közkifolyók és szemétygyűjtők számának és elhelyezkedésének optimalizálása). Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható.

A lakhatás, foglalkoztatás és a családok, oktatás kérdéseinek kezelése mellett hangsúlyt kell fektetni az integrációs folyamat kevésbé kézzelfogható elemeinek erősítésére is. Az alábbi területekre szükséges koncentrálni:

- *A befogadás erősítése a többségi társadalomban.* A sikeres integráció kulcsfeltétele, hogy a többségi társadalom is nyitott legyen a befogadásra, ne ellenségesen tekintsen a romákra. Ennek érdekében a program részeként nagyon fontos az integrációs folyamatot támogató célzott kommunikáció, a különböző célcsoportokra (lakosság egésze, iskoláskorúak, önkormányzat és intézményeinek dolgozói, munkáltatók) irányuló tudatosítási akciók megvalósítása.
- *A romákkal foglalkozó szakemberek felkészítése.* Az összes többi elem sikere múlhat azon, hogy vannak-e olyan elkötelezett és jól felkészült szakemberek, akik képesek a folyamatot támogatni, a roma embereknek, családoknak akár egyéni támogatást, testre szabott segítséget nyújtani. Ezek a szakemberek részben főállású roma mentorok – ki kell alakítani egy mentor hálózatot a településen; részben a különböző települési intézményekben és szervezetekben (iskolák, óvodák, közösségi ház, szociális szövetkezet, stb.), illetve a polgármesteri hivatal különbözős részlegeinél romákkal rendszeresen foglalkozó szakemberek - számukra biztosítani kell a megfelelő felkészülést, szakmai segítséget munkájukban.

- **A szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása:** a szegregátum lakosságának folyamatos mentorálásával azonosíthatóak azok a potenciális családok, amelyek már rövid távon alkalmasak integrált környezetbe (jellemzően a város más részén lévő [szociális] bérlakásba) való elhelyezésre – a fokozatosság elvének maximális figyelembevételével. Nagyon fontos, hogy nemcsak az elköltözőket kell megfelelően felkészíteni, hanem a befogadó közeget is. A folyamatot közvetett módon támogathatja a helyi bérlakásrendelet szükség szerinti felülvizsgálata is.
- **A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal:** a szegregátumokban élők integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a szegregált állapot megszüntetésének egyéni és ösztársadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

Az intézkedéseket város- és szegregátum-szinten is meg kell valósítani, utóbbira részben lehetőséget nyújt a tervezett szociális városrehabilitáció is.

A szegregátumokban élők hátrányos helyzetének egyik fő oka az alacsony iskolázottsági szint, ami azután a munkanélküliség, szegénység, majd rossz lakáskörülmények formájában gyűrűzik tovább és befolyásolja negatívan – a legtöbb esetben egész életre szólóan és generációkon át – az emberek életkörülményeit és esélyeit a kitörésre.

Az oktatás kulcsszerepe tehát vitathatatlan a szegregáció kialakulásának megelőzésében, de az iskolázottság, képzettség javítása sikeres lehet a már felnőtt korú, de inaktív lakosok munkaerőpiacra való be- vagy visszavezetésére, vagy az alacsony presztízs foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak munkaerő-piaci helyzetének javítására is. Az iskolázottság növeléséhez, a megfelel színvonalú és a hátrányos helyzetűek speciális igényeit figyelembe vevő képzési program és a felkészült pedagógusok mellett, szükség van egy olyan szociokulturális ill. családi közeg megteremtésére is, amely elfogadja és támogatja ezt az érvényesülési módot. Ennek biztosítása talán az egyik legnehezebb feladat, hiszen ez esetben rendkívül képlékeny a határ a pozitív, ösztönző típusú támogatások és segítségnyújtás, és egy család életébe való közvetlen beavatkozás között.

Nagykállóban az óvodában és az általános iskolában is teljes mértékben integrált oktatás folyik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóakra kiemelt figyelmet fordítanak nevelési és az oktatási tevékenység során.

A továbbiakban a legfőbb cél a **továbbtanulók arányának növelése**.

Minderre már megszülettek a legfontosabb lépések, ezek továbbfejlesztése és bővítése szükséges. Az egyik legfontosabb teendő e téren tudatosítani a szülőknél a tanulás fontosságát és szerepét a gyermekek további életében. Mindehhez szükséges a családsegítő és gyermekjóléti intézmények bevonása is, hiszen leghamarabb k kerülnek kapcsolatba a családokkal. Ezt a felvilágosító, tájékoztató munkát minél hamarabb, lehetőleg még a gyerekek óvodás korában kellene elkezdeni, de legkésőbb az általános iskola alsó tagozatán, hiszen később már sokkal nehezebb lehet bepótolni a hiányosságokat és olyan tanulmányi eredményt felmutatni, ami továbbtanulást tesz lehetővé.

A tehetséges és ambíciós hátrányos helyzetű gyerekek idejekorán való felismerése szintén **lényeges feladat**, az bevonásuk a tehetséggondozásba vagy korrepetálásba jelentősen növeli a továbbtanulási esélyeket, hiszen sok esetben már az általános iskolában eldőlni nem csak a középiskolában való továbbtanulás, hanem az azt követő felsőoktatásban való bejutás is.

Fontos cél, hogy ne pusztán a középfokú oktatásban való továbbtanulást ösztönözzék, hanem elsősorban az érettségire való bejutást, természetesen az egyéni képességeik

figyelembe vételével. A különböző szakkörökben való részvétel, az egyéni érdeklődésnek megfelel művészeti vagy sporttevékenységbe való bekapcsolódás ösztönzése is lényeges a sikeres szocializáció szempontjából és legalább olyan fontos tényező a gyerekek fejlődése szempontjából, mint a tanulmányi elmenetel.

A roma etnikum sajátos hagyományának megjelenítése a tantervekben nagyban elsegítheti az ehhez az etnikumhoz tartozó gyerekek iskolához való pozitívabb viszonyulását, de az előítéletek leküzdését is a nem romák körében.

A következő szinten, a középiskolákban, a bejutott hátrányos helyzetű és roma tanulók lemorzsolódását kell megakadályozni, az érettségit adó képzéseken pedig a minél jobb tanulmányi eredmény elérését ösztönözni. A továbbtanulási motiváció fenntartása kiemelt feladat ebben a korban csakúgy, mint az ezzel járó anyagi terhek ösztöndíjakkal, támogatásokkal való enyhítése. A roma fiatalok társadalmi integrációja a kulturális sajátosságok figyelembe vételével lehet a legeredményesebb.

Ennek érdekében az iskolán kívüli tehetséggondozásának, művészeti- és alkotótevékenység színtereként egy ún. **Roma tanoda** kialakítás indokolt. A tanoda elhelyezésére kiváló helyszínt jelent a TESZOVÁL jelenlegi telephelye, amely a középiskolai tudáscentrum mellett, a Nyugati kertváros városközpontjához közeli területén található, és az egész városból jól megközelíthető. Az oktatás terén a másik kiemelt feladat a **felnőtteképzés** megszervezése és fejlesztése. Első lépésként az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezőknek kell lehetővé tenni, hogy elvégezzék a hiányzó osztályokat. Ezt követően olyan gyakorlatorientált képzéseket kell szervezni, amelyek piacképes szakmát adnak az azt elvégzőknek és az elhelyezkedés reális esélyét jelentik számukra. Fel kell mérni tehát a munkaügyi központtal közösen a város és térség esetleges hiányszakmáit valamint a fejlesztések által várhatóan megnyíló új munkalehetőségeket.

Ezáltal csökkenthető a munkanélküliek száma, valamint azon aktív korúak aránya, akik jövedelemforrását kizárólag alkalmi munkák, illetve állami és/vagy önkormányzati támogatások jelentik. A felnőtteképzéshez kapcsolódhat a kulcskompetenciák erősítését és a munkakeresési módszerek elsajátítását segítő kurzusok szervezése, amelyeken lehetőség szerint a munkahellyel rendelkezőket is be kell vonni. A munkavállalással, munkalehetőségekkel kapcsolatos tájékoztatást a szegregátumokban is biztosítani kell tájékoztató táblák esetleg internet elérési lehetőségek telepítésével. A tervezett városfejlesztésekhez kapcsolódó közbeszerzések során az önkormányzat a törvényes keretek által biztosított lehetőségek szerint előnyben kívánja részesíteni azokat a kivitelezőket, megvalósítókat, akik a szegregátumokban élők alkalmazását is vállalják.

A **lakhatási körülmények** javítása sürgős beavatkozást igényel a kiskállói szegregátum közelében elhelyezkedő spontán módon kialakult telep esetében. A telep felszámolása és az ott lakók integrált környezetben való elhelyezése rövid távú feladat. Az érintettek szakemberek felügyeletével beintegrálásra kerülnek a város lakott területeire. A szegregátumok épületállományának javítása, a lakások komfortfokozatának emelése a meglévő lakástámogatással segíthet. A szintén érvényben lévő gázbekötési támogatáshoz hasonló módon támogatni lehetne a szennyvízhálózatba való csatlakozást is. A komfortfokozat emelését vagy egyéb felújítási munkák elvégzését össze lehet kötni a szakmát adó felnőtteképzéssel is, amely keretében a gyakorlati rész a saját ingatlanjukon végezhetnék a résztvevők, amihez az önkormányzat külön erre a célra természetbeni támogatást biztosítana építő- vagy burkolóanyag stb. formájában.

A helyzetelemzésben is megállapítottuk, hogy előnyös lenne **közösségi tér** biztosítása a szegregátumokban élők számára. Mindez annak ellenére valós igény, hogy Nagykálló kisvárosnak tekinthető, ahol az ilyen funkciók általában a városközpontban tömörülnek. A szegregátumokban élők azonban kevésbé mobilisak, többségük munkanélküli, anyagi és/vagy pszichológiai okok miatt jóval kevésbé használják a meglévő közösségi tereket, szabadidős lehetőségeket, ritkán hagyják el közvetlen lakókörnyezetüket, alig jutnak el hozzájuk a várost érint információk, kevésbé veszik igénybe a közszolgáltatásokat is, tehát nem vesznek részt a települési társadalmi életében. Mindez növeli bennük a kirekesztettség érzését és növekszik a mentális és/vagy fizikai, egészségi állapotukban bekövetkező leromlás esélye is.

A szegregátumokban kialakított közösségi tér enyhítene az előbbieken leírt – pszichikai szinten megnyilvánuló – szegregáción, ami közvetetten javítaná a hátrányos helyzetűek életfeltételeit, az esetleges munkába állási esélyeit.

A romák által legnagyobb arányban lakott városrészben, a 3. szegregátum területén egy olyan közösségi ház, **szociális inkubációs központ** létrehozása szükséges. A létesítményben a környéken élők lehetőséget kaphatnak arra, hogy egy önmaguk által fenntartott és működtetett közösségi házat (nappali központ) alakítsanak ki, annak számos funkciót adjanak (internetes szoba, könyvtár, munkakeresési tanácsadás, képzések, rendezvények, polgárőr iroda stb.). Ily módon hátrányos helyzet, rehabilitációra szoruló emberek foglalkoztatására is lehetőség nyílik.

Szintén a szegregátum területén, az Akácos utcától délre található volt tó területét az elmúlt évtizedekben szemétdörmök használták a helyiek. Bár a rekultiváció többször is megtörtént, a szemétkerakás folytatódik. A volt tó kotrásával, környezetének parkosításával, fásításával egy sokak számára kedvelt horgászto és **pihenő központ** lenne kialakítható itt, melynek fenntartásában, megőrzésében – beleértve az újbóli szemétkerakás megszüntetését is – jelentős szerepet kaphatnak az itt élő lakosok.

A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések:

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
 - egyfelől önálló anti-szegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
 - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az anti-szegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népcseréhez, dzsentifikációhoz vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon,

és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);

- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.2 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piac vezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
 - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
 - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az anti-szegregációs szempontok érvényesítését;
 - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés nemzetközi szintű fejlesztési programokkal

6.1.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseivel és az ERFA, ESZA és EMVA által támogatható beruházási prioritásokhoz

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében európai uniós szinten meghatároztak 11 tematikus célkitűzést a kohéziós politika 2014-2020 közötti végrehajtására vonatkozóan.³ Ezek eléréséhez az ITS keretében tervezett fejlesztések egyértelműen hozzájárulnak. Az ITS célrendszerének illeszkedését az EU tematikus célkitűzéseivel a következő táblázat mutatja be, amelyből látható, hogy az ITS megvalósítása egyértelműen hozzájárul az európai uniós szintű célok eléréséhez.

9. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseivel

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása
(2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása	-
(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása
(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása	T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

³ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1303/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről – <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1303&from=EN>

EU tematikus célkitűzések	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
(11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése

6.1.1.2 Illeszkedés az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Programhoz

Az Európai Bizottság „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról szóló javaslata felhívta a figyelmet arra, hogy létre kell hozni az uniós környezetvédelmi politika alakításának folyamatosságát biztosító hetedik környezetvédelmi cselekvési programot, melynek célkitűzései és Nagykálló ITS közötti illeszkedést az alábbi táblázatban szemléltetjük.

10. táblázat Illeszkedés az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Programhoz

EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Program kiemelt célkitűzései	Nagykálló ITS célrendszerének relevanciája
1. Az uniós természeti tőke védelme, megőrzése és fejlesztése	T1, T2, T3, T6
2. Erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes uniós gazdaság kialakítása	T1, T6
3. Környezeti terhelés csökkentése, egészség és jólétet fenyegető kockázat csökkentése	T1, T3, T6
4. A környezetpolitika tudományos eredményekkel való szilárdabb alátámasztása	-
5. Az uniós városok fenntarthatóságának növelése	T3, T4, T6

Az EU7. Környezetvédelmi Cselekvési Program és Nagykálló ITS célok közötti összhang biztosított.

6.1.1.3 Illeszkedés a Partnerségi Megállapodáshoz

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitér a fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

11. táblázat Illeszkedés a Partnerségi Megállapodáshoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T1
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1,T2, T4, T5
3. Energia- és erőforrás-hatékonyság növelése	T1, T3, T6
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T4, T5
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1, T2

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

OFTK-hoz
illeszkedés

A 2014 januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)⁴ négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez az ITS tematikus célkitűzései szorosan illeszkednek.

12. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz

OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. Versenyképes, innovatív gazdaság	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

⁴ Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

	OFTK specifikus céljai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	-
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	-
	5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
	6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

Nemzeti
Fenntartható
Fejlődés
Keretstratégiához
való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „hosszáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzati kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.”

Az **NFFK átfogó célja** a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

13. táblázat NFFK stratégiai fejlesztendő területei

NFFK stratégiai fejlesztendő területei	
Emberi erőforrás	demográfia
	egészség
	tudás
	társadalmi kohézió
Társadalmi erőforrások	bizalom
	munka
	család
	a múlt öröksége
Természeti erőforrások	biodiverzitás
	megújuló természeti erőforrások
	az embert érő környezeti terhelések csökkentése
	nem megújuló természeti erőforrások

NFFK stratégiai fejlesztendő területei	
Gazdasági (fizikai) erőforrások	a vállalkozói tőke és az innováció erősítése
	a foglalkoztatás bővítése
	költségvetési politika
	életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten jelen ITS minden cél tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Nemzeti
Vidékstratégiához
való illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.”

A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései
1. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
2. Sokszínű és életképes agrártermelés
3. Élelmezési és élelmiszerbiztonság
4. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
5. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

Megyei
területfejlesztési
konceptióhoz /
programhoz
illeszkedés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az operatív program keretében ezekhez 10 prioritást rendeltek. A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros.

14. táblázat Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása
2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése
4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

	T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	-
6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
8. Élhető vidéki térségek megteremtése	T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
9. A külső perifériák felzárkóztatása	T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A város aktuális településrendezési tervének alapidokumentumát 2007-ban készítették el: a hatályos szerkezeti tervet 340/2007.(X.04). sz. határozatával, a többször módosított helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet 39/2007. (X.05). sz. rendeletével fogadta el a város képviselőtestülete. A településrendezési eszközök rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek. A tervezett fejlesztési elképzelések többsége összhangban van az érintett területek jelenlegi funkciójával. Az alábbiakban azokat a konkrét beavatkozásokat, tevékenységeket soroljuk fel, amelyek csak a rendezésterv módosítását követően lehet végrehajtani.

15. táblázat A rendezési terv módosítását igénylő konkrét beavatkozások, tevékenységek

Tervezett fejlesztés	Módosítás indoka/tartalma
Nyugati és Déli városrész AT	
Közösségi játszótér kialakítása	Jelenleg még nem született döntés a játszótér konkrét helyéről és méretéről. Ezért felmerülhet, hogy legideálisabbnak olyan terület kerül kijelölésre, mely jelenleg a szabályozási terv szerint nem közterület.
Északi kertváros és városközpont AT	
Városközpontban szükségszerű közlekedésfejlesztés	Átfogó fejlesztés keretében rendezésre kerülnek a szűk keresztmetszetek és közlekedésbiztonsági szempontból kockázatos szakaszok, csomópontok. Jelenleg még konkrét tervek

Tervezett fejlesztés	Módosítás indoka/tartalma
	nem állnak rendelkezésre, de várhatóan szükséges módosítani az érintett közterületek szabályozási vonalait (pl. körforgalom).
Debreceni úti parkoló bővítése	Konkrét tervek még nem állnak rendelkezésre, de felmerülhet a közterület szélesítésének szükségessége.
Régi piac területének és környékének felújítása	Cél a terület új funkcióval való ellátása, feltöltése. A konkrét funkció ismeretében dönthető el, hogy megfelel-e a hatályos szabályozás előírásoknak.
Idősek otthonának bővítése-megnövekedett igény miatt	A konkrét fejlesztési volumen ismertetésében meg kell vizsgálni, hogy a jelenlegi szabályozási paraméterek adta keretek között megvalósítható-e.
Korányi úti volt óvoda és bölcsőde épületének és területének hasznosítása – többfunkciós szolgáltatóház - Inkubátorház kialakítása	Várhatóan az új funkcióknak és beépítési mértéknek megfelelően a szabályozási teret módosítani szükséges.
Ipari Park AT	
Volt szeméttelep rekultivációja/funkcióváltása	Konkrét funkció meghatározását követően vizsgálandó, hogy illeszkedik-e a hatályos előírásokhoz.
Egyéb elem	
Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése	Várhatóan a kerékpárút nem fog elférni a Nyíregyházára vezető út jelenlegi telkén, ezért felmerülhet, hogy helyenként a szabályozási szélesség növelése szükséges.

Az ITS megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési tervek Nagykállóra vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat részletesen tartalmazza.

6.1.3.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Nagykálló jövőképeinek és stratégiai célrendszerének megalkotása során teljes mértékben figyelembevételre kerültek a 2003-ban kidolgozott településfejlesztési koncepció célkitűzései. Az összhangot az alábbi táblázat szemlélteti.

16. táblázat Az IVS átfogó céljainak és a Településfejlesztési Koncepció általános céljának illeszkedése

HOSSZÚTÁVÚ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
Általános cél	Átfogó cél
A településen élők életkörülményei, így - a megélhetési viszonyok, - a települési komfortosság, - az esztétikai minőség és - az egészséges környezeti feltételek az erőforrások megőrzése mellett jelentősen és tartósan javuljanak.	A város elhelyezkedését kihasználva versenyképes gazdasági és logisztikai, valamint pszichiátriai centrummá válni, modern kisvárosi lakókörnyezet, valamint fejlett köz- és közösségi és szociális és munkaerő-piaci szolgáltatásokkal is biztosítani a lakosság életminőségének javulását.

17. táblázat Az IVS tematikus céljainak és a Településfejlesztési Konceptió prioritásainak illeszkedése

HOSSZÚTÁVÚ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
Prioritások	Középtávú tematikus célok
A földrajzi pozíció, az elérhetőség javítása	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése
A népességmegtartó képesség javítása, munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság és a humán erőforrások kihasználásának javítása	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
A települési komfortosság és az esztétikai minőség javítása	T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
A települési vagyon fejlesztés-centrikus felhasználásának javítása	T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

18. táblázat Az IVS városrészi céljainak, beavatkozási területeinek és a Településfejlesztési Konceptió fejlesztési programjainak összefüggései

HOSSZÚTÁVÚ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
	Városrészi cél, beavatkozási terület
A városközpont rehabilitációja, illetve rekonstrukciója	Városrészi cél: V1. Modern járási központ kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével, hatékonyságuk biztosításával. Beavatkozási terület: <ul style="list-style-type: none"> ■ Funkciómegújító városközpont fejlesztés ■ Vállalkozási környezet és tőkevonzó képesség fejlesztése ■ Egészségügyi ellátó rendszer fejlesztése ■ Kulturális, szabadidős és közösségi szolgáltatások fejlesztése ■ Közigazgatás korszerűsítése
Közlekedés-fejlesztés	Városrészi cél: V1. Modern járási központ kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások

HOSSZÚTÁVÚ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
	<p>fejlesztésével, hatékonyságuk biztosításával. V7. A településrendezés és közszolgáltatások eszközeivel elősegíteni a városkörnyéki tanyákon élők esélyegyenlőségének és lakókörnyezeti feltételeinek javulását. Beavatkozási terület:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Közlekedési infrastruktúra fejlesztése
Oktatás-képzés	<p>Városrészi cél: V3. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével a Nyugati kertváros nagyobb mértékű integrálása Nagykálló társadalmi-gazdasági folyamataiba. Beavatkozási terület:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Oktatás, képzés, humán erőforrás fejlesztés
A hulladékgyűjtő udvarok kialakítása	<p>Beavatkozási terület:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése
Települési komfort, szolgáltatásfejlesztés	<p>Városrészi cél: V1. Modern járási központ kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével, hatékonyságuk biztosításával. V2. Fejlett lakókörnyezet kialakítása a város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében. V3. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével a Nyugati kertváros nagyobb mértékű integrálása Nagykálló társadalmi-gazdasági folyamataiba. V4. Fejlett, modern vállalkozási környezet kialakítása a város tökevonzó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségének biztosítása érdekében. V5. Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a lakosság szociális helyzetének javítása, illetve város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében. V6. Vonzó szabadidős lehetőségek biztosításával Harangod turisztikai termékké fejlesztése és a lakosság nagyobb mértékű integrálása Nagykálló társadalmi-gazdasági folyamataiba. V7. A településrendezés és közszolgáltatások eszközeivel elősegíteni a városkörnyéki tanyákon élők esélyegyenlőségének és lakókörnyezeti feltételeinek javulását. Beavatkozási terület:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Turizmus és rekreáció feltételeinek fejlesztése ■ Környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése ■ Közlekedési infrastruktúra fejlesztése ■ Egészségügyi ellátó rendszer fejlesztése ■ Kulturális, szabadidős és közösségi szolgáltatások fejlesztése ■ Szociális ellátó rendszer fejlesztése
Munkahelyi területek fejlesztése	<p>Városrészi cél: V4. Fejlett, modern vállalkozási környezet kialakítása a város tökevonzó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségének biztosítása érdekében. Beavatkozási terület:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Vállalkozási környezet és tökevonzó képesség fejlesztése ■ Agrárium versenyképességének javítása, agrárinnováció elősegítése ■ Környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése

HOSSZÚTÁVÚ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
Városmarketing, városimage kialakítása, rendezvény-fejlesztés	<p>Városrészi cél:</p> <p>V4. Fejlett, modern vállalkezési környezet kialakítása a város tőkevonzó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségének biztosítása érdekében.</p> <p>V6. Vonzó szabadidős lehetőségek biztosításával Harangod turisztikai terméké fejlesztése és a lakosság nagyobb mértékű integrálása Nagyálló társadalmi-gazdasági folyamataiba.</p> <p>Beavatkozási terület:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Turizmus és rekreáció feltételeinek fejlesztése ■ Vállalkozási környezet és tőkevonzó képesség fejlesztése

6.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Nagyálló Város Önkormányzata 2015. április 01-én fogadta el a 2014 és 2019 közötti időszakra szóló gazdasági programját. Mivel a gazdasági program és az ITS kidolgozása párhuzamosan zajlott, így az összhang megteremtése maximálisan biztosított volt.

19. táblázat A gazdasági program és az ITS összhangja

	Gazdasági program	ITS
Jövőkép	Nagyálló továbbra is jól működő, vonzó lakókörnyezettel rendelkező, igényes közterületeket fenntartó, élhető és biztonságos kisváros legyen, melynek polgárai aktív alakítói és részesei legyenek a helyi történéseknek, ahol büszkén mondhatjuk otthonunk Nagyálló.	A hagyományosan központi szerepkörrel rendelkező Nagyálló kihasználja a megyeszékhely dinamizáló hatását, és a szomszédos országok közelsége és a fő közlekedési útvonalak kiépítése révén fokozatosan felértékelődő térszerkezeti helyzetét. A város nemzeti szinten is versenyképes gazdasági és logisztikai, valamint pszichiátriai centrummá fejlődik. A fenntarthatóság alapelveit szem előtt tartva a fejlődés hatására kialakuló komfortos, esztétikus és egészséges környezet, a biztonságos társadalmi háttér és megélhetési viszonyok, a fejlett egészségügyi, üzleti és közszolgáltatások a minőségi élet alapját jelentik a város, valamint a járás lakosai számára.
Átfogó célok	<ul style="list-style-type: none"> ■ Biztonság, kiszámíthatóság és átlátható működés, a város szolgálata. ■ Minőségi szolgáltatás, élhetőbb és biztonságosabb hétköznapi, egészséges környezet, az itt élők életminőségének javítása. ■ Tervszerű megújulás, kiegyensúlyozott településpolitika, partnerségen alapuló városfejlesztés. ■ Szolidaritás, esélyegyenlőség, támogató és aktív helyi társadalom. ■ A nagyálló polgárok identitásának megőrzése a hagyományok ápolásával, a kulturális lehetőségek kibővítésével, a közösségi tevékenységek támogatásával. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Versenyképes helyi gazdaság megteremtése ■ Magas életminőség biztosítása ■ Fenntartható város megteremtése

6.1.3.4 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Nagykálló Város Önkormányzata 2013-ben készítette el Környezetvédelmi Programját. A program célja, hogy hatékony, eredményes stratégiát biztosítson a fenntartható fejlődés érvényesítésére, a környezeti értékek védelmére, környezettudatos szemlélet települési folyamatokban való megjelenéséhez. A programnak újszerű, a település valamennyi szereplőjében a környezeti tudatosságot erősítőnek kell lennie, mely képes a helyi folyamatok egészét a környezetgazdálkodás szemszögéből átgondolni, és végrehajtásával létforrásaink megőrzése érdekében konkrét, eredményes lépéseket tenni.

20. táblázat Az ITS kapcsolódása a Környezetvédelmi Programhoz

Környezetvédelmi Programban foglalt feladatok	ITS céljai	
	kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Felszíni és felszín alatti vízminőség védelem	nincs	nincs
Ivóvíz minőségének védelme	közvetett	nincs
Föld- és talajvédelem	közvetett	nincs
Őshonos hasznosnövények termesztése	nincs	nincs
Emberi egészség védelme	közvetlen	nincs
Levegő állapotvédelem és -javítás	közvetett	nincs
Porterhelés megakadályozása	közvetett	nincs
Zajvédelem	közvetett	nincs
Turisztikai vonzerő növelése, idegenforgalom fellendítése	közvetlen	nincs
Fenntartható fejlődés	közvetlen	nincs
Ökológiai folyosó biztosítása	közvetett	nincs
Természetvédelem	közvetett	nincs
Talaj- és vízszennyezés megszüntetése	közvetett	nincs
Közterületek védelme, szilárd és folyékony hulladékok gyűjtése	közvetlen	nincs
A hulladék lerakó telep tájba illesztése	közvetlen	nincs
Szelektív gyűjtés teljes körű bevezetése, ill. települési szilárd hulladékgyűjtés fejlesztése	közvetlen	nincs
Lakosság tájékoztatása	közvetett	nincs
A táj- és természetvédő programok elősegítése	nincs	nincs
A helyi környezetállapot javításának jogi megalapozása	nincs	nincs
Kármentesítés	közvetett	nincs
A közlekedés megkönnyítése	közvetlen	nincs

Az összevetés eredményeként kijelenthető, hogy az ITS célrendszere nincs ellentmondásban a Környezetvédelmi Programban foglaltakkal, és több esetben közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul az abban foglaltak eléréséhez, teljesítéséhez.

6.1.3.5 Illeszkedés a helyi esélyegyenlőségi programhoz

Nagykálló Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP). A HEP elsődleges célja

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet,

- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket

Nagykálló célja olyan településsé válni, ahol az esélyegyenlőségi alapelv tekintetében minden embert egyenlőnek kell tekinteni, közvetlen vagy közvetett diszkrimináció, illetve hátrányos megkülönböztetés senkit ne érhesen sem faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint. Ezen célok eléréséhez – az Antiszegregációs programban foglaltak mellett – az ITS alábbi célkitűzései járulnak hozzá:

- T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása
- T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése
- T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése
- T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
- V1. Modern járási központ kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével, hatékonyságuk biztosításával.
- V2. Fejlett lakókörnyezet kialakítása a város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében.
- V3. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével a Nyugati kertváros nagyobb mértékű integrálása Nagykálló társadalmi-gazdasági folyamataiba.
- V4. Fejlett, modern vállalkezési környezet kialakítása a város tőkevonzó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségének biztosítása érdekében
- V5. Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a lakosság szociális helyzetének javítása, illetve város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében.
- V7. A településrendezés és közszolgáltatások eszközeivel elősegíteni a városkörnyéki tanyákon élők esélyegyenlőségének és lakókörnyezeti feltételeinek javulását.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a Megalapozó vizsgálat helyzetértékelésében azonosított problémák megoldására, illetve az adottságok és lehetőségek kihasználására épülnek.

21. táblázat A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák, adottságok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása	<ul style="list-style-type: none"> ■ Elaprózott vállalkezési szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző ■ Viszonylag alacsony a vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett ■ Az Ipari Parkban és környezetében jelentős kihasználatlan területek vannak. ■ A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű ■ A termőterületekre elaprózott birtokszerkezet jellemző ■ Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A pénzügyi-gazdasági válság hatására a fejlesztési hajlandóság a településen is megrekedt 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Növekvő helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat ■ A város Ipari Parkkal rendelkezik, melyben jelentős szabad kapacitások vannak. ■ Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok ■ Dinamikusan bővül a szekunder szektor ■ A vállalkozók széleskörű tevékenységeket folytatnak ■ Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata ■ A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet ■ A tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik
T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg maradéktalanul az elvárásoknak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A strandfürdő jó adottságokkal rendelkezik ■ Harangod természeti környezete magas turisztikai potenciállal rendelkezik ■ Kiegészítő jellegű turisztikai ágazatok vannak jelen a térségben (pl. vallási és falusi turizmus)
T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közműintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ A településképe nem teljesen egységes ■ Alulhasznosított területek találhatók a városközpontban ■ A város belterületén alacsony a közösségi zöldfelületek aránya ■ A közparkok felújításra szorulnak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ■ Esztétikus és kisvárosias településképpű a belváros ■ A lakásállomány 2000 óta jelentősen megújult

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya viszonylag magas ■ A településen áthaladó forgalom részben megterheli a város belterületi úthálózatát ■ Kevés a közparkoló a belváros egyes részein ■ A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű ■ Számos külterületi út szilárd burkolat nélküli ■ A település kerékpáros úthálózata hiányos 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas ■ A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas ■ A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott ■ Jól szervezett a közösségi közlekedés
T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ Hiányos és/vagy hiányzó funkciók 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Jó közlekedési kapcsolatok ■ Megfelelő adottságok és igények a közszolgáltatások fejlesztésére
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	<ul style="list-style-type: none"> ■ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya ■ Magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság ■ Az önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutat ■ Magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya 	<ul style="list-style-type: none"> ■ A lakosság iskolai végzettsége a megyei átlaghoz közelít és folyamatosan javul ■ Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak ■ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat
T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	-	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kedvezőek az adottságok a megújuló energiaforrások hasznosítására (geotermikus, bio-, nap- és szélenergia)

6.2.2 A célok logikai összefüggései

A tematikus és a területi célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia célrendszerének megvalósításához és a jövőkép eléréséhez. A célrendszer térbeli hatásmechanizmusának feltárásával lehetővé válik a kedvező folyamatok felerősítése, illetve az esetleges negatív hatások megelőzése is.

- A stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása (T1.) célkitűzéshez kapcsolódó beavatkozásokat fizikailag elsősorban az ipari-gazdasági funkciójú területeken kell megvalósítani (V1., V4., V7), ami egyfelől hozzájárulhat újabb vállalkozások betelepüléséhez – javítva a település egészének munkaerő-piaci mutatóit, másfelől jelentős belső mobilitást, járulékosan pedig környezetszennyezést generál a fogalmasabb utak mentén más városrészekben is. A gazdasági területek fejlesztések esetében figyelmet kell fordítani arra, hogy minimalizálni lehessen más funkciókat
- A helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése (T2.) mindenképp a turisztikai városrésze (V6.) és a belvárosra (V1.) koncentrálódik, itt várható a vendégfogadás feltételeit javító a szállás- és vendéglátóhelyek magántőkéből megvalósuló fejlesztése is.
- A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése (T3.) hatása – különböző módon és eltérő mértékben – a város teljes területére kiterjed: jelenthet komplex városrehabilitációs beavatkozásokat vagy csak pontszerű/vonalas fejlesztéseket is.
- A közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése (T4.) elsősorban a belvárosban lévő intézmények (V1.) szolgáltatási színvonalának javítását és funkciójuk bővítését jelenti.
- A szociális jellegű tematikus cél (T5.) elsősorban a szegregátumhoz kapcsolódik (V3., V5., V6.), illetve közvetett módon érinthet más városrészeket is, ha ott a hátrányos helyzetű lakosság által is igénybevett szolgáltatásfejlesztés történik. A szegregátumban tervezett komplex program végrehajtásával a környező területek is felértékelődnek.
- Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése (T4.) szintén érintheti az egész várost, hiszen magában foglalja középületek és lakások energetikai szempontú átalakítását, erőművek létrehozását, valamint az ipari övezetek alternatív energiaforrásokkal való ellátását is.
- A belvárosban (V1.) végrehajtott beavatkozások közvetlen és közvetett módon minden városrész esetében kedvező gazdasági-társadalmi folyamatokat indíthatnak el. A fejlesztéseket úgy kell végrehajtani, hogy hosszú távon egy egységes, nagy kiterjedésű városközponti terület jöjjön létre.
- A lakóövezeti fejlesztések – a közmű- és közszolgáltatási beavatkozások kivételével – többnyire természetes ingatlanpiaci folyamatok eredményeként fognak végbemenni (V2., V3., V5., V6.).

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja vagy jelentős befolyása van rá, míg számos tényező az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen feltétellel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, amelyeket részletesen a 7.

„A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezet mutat be. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők az alábbiak:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig a járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnó, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljeseedik ki. A partnerség részleteit a 8.4 fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, valamint jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések időben és az elvárt tartalommal megszülessenek, majd a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 fejezet tárgyalja.
- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő rugalmas alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi a stratégia megvalósításának folyamatos nyomonkövetését, illetve felülvizsgálatát. A monitoring és kontrolling rendszer működtetése lehetővé teszi a végrehajtás ellenőrzését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a korlátozott belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 és a 4.6 fejezetek tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- kölcsönhatása pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.⁵

Az Ipari Park területén és környezetében – egyedi projektekként vagy integráltan – végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (pl. foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, kvv-k támogatása, városmarketing). A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítják a 0-3 éves korú gyermekek nappali elhelyezését biztosító intézmények tervezett létrehozása. Amennyiben a város dinamikus gazdasági fejlődésnek indul, az a hátrányos

⁵ Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt többnyire tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése.

helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

A turisztikai jellegű projektek (legyen szó akár attrakció-, akár szálláshelyfejlesztésről) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon és nemzetközileg csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – például:

- a belvárost érintő közlekedésfejlesztések révén javul a város élhetősége, csökkenek a közlekedésbiztonsági kockázatok és az épített környezet minőségi változásához is hozzájárul;
- az autópályához vezető út fejlesztése javítja a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé teheti a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat;
- a közösségi közlekedés és az intermodalitás fejlesztésével egyrészt a város által nyújtott szolgáltatások – köztük a létrehozni vagy megújítani kívánt funkciók – elérhetősége javul, másrészt a közösségi közlekedés nagyobb arányú igénybevételével csökken a közúthálózat forgalomterhelése, ami élhetőbbé teszi a várost és azon belül a városközpontot.

Az energetikai fejlesztések közül elsősorban a gazdasági területeken megvalósuló projektnek van kedvező hatása – főként a többi munkahely-teremtési és befektetés-ösztönzési tevékenységre.

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
 - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
 - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők;
 - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

22. táblázat A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Intenzív befektetés-ösztönzés
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő alkalmazása

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
Saját forrás előteremtésének nehézségei	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projektervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Megfelelő szakmai háttér biztosítása
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötbér alkalmazása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, honos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

8.1.1 Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosan felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása **csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.**

Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

8.1.2 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása.** Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztá javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – **bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba**

adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

8.1.3 Tervalku

A tervalku intézményét, bár nem ilyen elnevezéssel, de hasonló tartalommal már alkalmazta az önkormányzat ingatlangazdálkodási, ingatlanfejlesztési tárgyalások esetén. A város céljaihoz hozzájáruló magánberuházások esetében a felek érdekeit figyelembe véve jönnek létre az ingatlanhasznosításra vonatkozó megállapodások.

A jövőben a tervalku eszközt elsősorban az ipari parki cégtelepítések, a Városközpontot érintő tömbrehabilitációs beavatkozások, a turisztikai jellegű magánberuházások és az Északi lakóterület fejlesztései esetében indokolt alkalmazni.

8.1.4 Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Jóllehet nehezen számszerűsíthető, a Nagykállóról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetők döntéseiket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell **azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit**, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvalókat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Nagykálló (el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített **marketing-kommunikációs stratégia** mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetők körében bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Nagykálló pozitív arculatának kialakítása és megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a **város iránti lojalitás** kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

Nagykálló kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a település lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként mérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását.

Az ITS-hez kötődő **marketing akciók jellemzője** a stratégia filozófiájának megfelelően az **ágazat- és területspecifikus szemléletmód** párhuzamos alkalmazása, valamint a **rendszer szemlélet** és a **mérhetőség**. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléseikhez illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá az egységes arculat alkalmazása.

8.1.5 Turisztikai klaszter és a város turisztikai stratégiájának létrehozása

A városban a turizmus fejlesztése a gazdaság élénkítésének egyik fontos alappillére. A sikeres városok turisztikai iparágai több lábon állnak és több szereplősek. Egy-két kiemelkedő szolgáltatás, attrakció szükséges, de nem elegendő az idegenforgalom fejlesztéséhez. Átfogó és összehangolt együttgondolkodásra, cselekvésre van szükség az önkormányzat és az érintett magánszektor szereplői között. Ezt a közös munkát segítheti egy turisztikai klaszter létrehozása, ahol szabályozott keretek között, széleskörű partnerségben, több területen folyhatna a helyi, térségi turizmus fejlesztése. A klaszter megfelelő szervezeti keretet nyújthat többek között térségi szintű turisztikai programcsomagok kialakítására is (lásd 4.3 fejezet)

8.1.6 Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerő-piaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a szegregátumokban élők munkaerő piaci felzárkóztatása vagy a foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt.

8.1.7 Gazdaságfejlesztés a helyi vállalkozói szféra bevonásával és erősítésével

Az önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel és piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre. Emellett projektalapon tervezi végrehajtani a város a kkv-k, illetve a mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítségét, valamint a térségi szintű beszállítói hálózatok kiépítését. Az 5. számú akcióterület környezetében található vállalkozások erősítésével az ipari park közelségét kihasználva igyekszik Nagykálló megfelelő KV-barát környezetet biztosítani. Ebbe a helyi vállalkozók is bevonásra kerülnek

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A **stratégiai menedzsmentet** a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az **operatív menedzsmentet** elsősorban a "Urbs Novum" Nagykállói Városfejlesztési Nonprofit Kft., a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei (leginkább Város- és intézményüzemeltetési Csoport), valamint az adott fejlesztésekben érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködő** személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Nagykálló tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. A jelenlegi

Nagykálló Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalászási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

A városfejlesztési programok **operatív megvalósítása** a "Urbs Novum" Nagykállói Városfejlesztési Nonprofit Kft. feladata. A 2009-ben alapított Kft. hatáskörébe számos olyan feladat tartozik, amelyek közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-hez, ezek közül csak azokat emeljük ki, amelyek egyértelműen és szorosan hozzájárulnak a fejlesztések megvalósításához:

- önkormányzati fejlesztési elképzelések kidolgozása,
- javaslattétel pályázati célok meghatározására, koncepciók kidolgozására,
- a pályázati lehetőségek felkutatásának, a pályázatok előkészítésének, benyújtásának, nyilvántartásának, megvalósításának és elszámolásának szervezése, koordinálása,

- önkormányzati intézmények felújítási tervei elkészíttetése, felújítások esetén műszaki ellenőri feladatok segítése,
- részvétel a közbeszerzési eljárások kiírásában és lebonyolításában,
- önkormányzati közreműködéssel és forrás felhasználásával megvalósuló beruházások kooperációján a megrendelő képviselője, a műszaki ellenőrrel a kapcsolat tartása, részvétel a beruházások lebonyolítási feladatainak ellátásában,
- kapcsolattartás a térségi, megyei, regionális szervekkel a pályázatok és fejlesztési feladatok szervezése, lebonyolítása érdekében
- önkormányzati vagyon- és lakásgazdálkodási feladatok,
- a magánbefektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködési lehetőségek feltárása.

A városfejlesztési Kft. mellett az önkormányzati legtöbb szervezeti egysége is közreműködik valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában, azaz közvetett vagy közvetlen módon kapcsolódnak az ITS-ben foglaltak megvalósításához:

- a Város- és intézményüzemeltetési Csoport többek között közreműködik a településfejlesztési és településrendezési feladatokkal kapcsolatos döntés-előkészítő és végrehajtó munkában
- az I. fokú Építésügyi Hatóság többek között közreműködik a rendezési tervek készítésében, felülvizsgálatában és módosításában,
- a Költségvetési és Számviteli Csoport az önkormányzati gazdálkodás meghatározó erejeként ellátja az önkormányzati költségvetéssel kapcsolatos valamennyi feladatot, elkészíti a város költségvetésének, költségvetési koncepciójának tervezetét figyelemmel a képviselő-testület fejlesztési elképzeléseire,
- a Vezetői Kabinet számos feladata mellett nagymértékben hozzájárul az integrált településfejlesztésben kiemelt szerepet játszó partnerség megszervezéséhez.

Nagykálló tulajdonában **több** olyan **gazdasági társaság** és egyéb szervezet van, amelyek tevékenysége valamilyen módon **kapcsolódik a városfejlesztéshez**:

- A TESZOVAL Kft. végzi, a közterületek tisztántartását, a hulladékgyűjtést és -kezelést, a Városi Strand üzemeltetését, a temető üzemeltetését, valamint közüzemi víz- és csatorna szolgáltatásokat
- Nagykálló Oktatási, Műsorszolgáltató, Közművelődési és Szociális Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft. a tájékoztatási, városmarketing, rendezvényszervezési és kulturális feladatok ellátásával tud hozzájárulni a városfejlesztés sikeréhez

23. táblázat A városfejlesztés szervezeti rendszere

Menedzsment típusa	Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák	
Stratégiai menedzsment	Képviselőtestület	a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása, befektetés-ösztönzés, szervezett és strukturált együttműködés a nagyobb magán befektetőkkel	PARTNERSÉG lakosság, civil szervezetek,
	Bizottságok	véleményezési, kezdeményezési, javaslattevési, közreműködési és/vagy felügyeleti jogkör saját szakterületükön	

Operatív menedzsment	"Urbs Novum" Nagykállói Városfejlesztési Nonprofit Kft. Polgármesteri Hivatal Város- és intézményüzemeltetési Csoport	<p>döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ pályázati és befektetői források feltárása ■ projekt-generálás ■ projektmenedzsment ■ a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása (akcióterületi ingatlangazdálkodással) ■ tájékoztatás, nyilvánosság ■ városmarketing 	
-----------------------------	--	---	--

A szükséges **humán erőforrás** tekintetében elsődleges szempont, hogy a városfejlesztés projektmenedzsment-szervezetét olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismerettel és gyakorlattal rendelkeznek. A projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési és jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás. E kritériumoknak megfelelő szakemberek jelenleg is az önkormányzat vagy az önkormányzat tulajdonában álló társaság alkalmazásában állnak, illetve adott esetben a szükséges szaktudással rendelkező munkavállalókkal kiegészíthető a projektmenedzsment csapat.

Az alkalmasság érdekében szükséges szaktudást megbízási szerződések keretében lehet becsatornázni a városfejlesztési tevékenységek megvalósításába. A pontos szakmai elvárások, kompetenciák és az ahhoz kapcsolható személyek meghatározására a részletes projektfejlesztések szakaszában kerül sor.

A településfejlesztési beavatkozások megvalósítása során a projektmenedzsment-szervezet az önkormányzat bizottságaival és a képviselőtestülettel, a Polgármesteri Hivatal minden érintett irodájával, a projektpartnerekkel, valamint a fenntartásban érdekelt szervezetekkel együtt részletesen meghatározza azokat a garanciális elemeket és szerződéses feltételeket, amelyek lehetővé teszik a városfejlesztési akciók pénzügyi egyensúlyának, megvalósíthatóságának és fenntarthatóságának folyamatos ellenőrzését.

Nagykálló Város Önkormányzata az elmúlt 10 évben közel 80 európai uniós és hazai támogatású pályázat keretében több mint 6 milliárd Ft vissza nem térítendő támogatást nyert. A szervezeti struktúra részbeni átalakult az elmúlt időszakban, de az csak még hatékonyabbá tette a működést. A projektek folyamatos sikeres és eredményes megvalósítása bizonyítja a jelenlegi szervezeti felépítés és működési mechanizmus hatékonyságát.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szintű koordináció

Megyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járásszékhelyek konkurenciája

A térség településeinek tervezett fejlesztései esetében célszerű különbséget tenni a szűken értelmezett járás és a tágabb térség – főként városi jogállású – települései között. A közeli járásszékhelyek (pl. Mátészalka, Nyírbátor, Baktalórántháza) saját vonzáskörzetük kibővítésére és megerősítésére törekednek. Ennek eléréséhez több olyan projekt megvalósítása is várható,

Településközi
koordináció járási-
kistérségi szinten

amelyek jellegükben hasonlóak a tervezett nagykállói beavatkozásokhoz. Ezek közül elsősorban Nyíregyháza területén megvalósuló jelentenek jelentős konkurenciát. A közeli községekben, kisvárosokban kisebb léptékű, részben pontszerű fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek kifejezetten a helyi lakosság életminőségének javítására irányulnak.

A településközi koordináció elsődleges terepe a járási-kistérségi szint, intézményi keretét jelenleg a Dél – Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás biztosítja. A térségi centrum funkcióból adódó feladatokat Nagykovácsos képes magas színvonalon ellátni, kérdéses azonban, hogy milyen mértékben képes gazdasági-társadalmi fejlődést generálni a környező – nemcsak a Nagykovácsosi járásba tartozó – településeken. Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a központ és környéke között, az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

24. táblázat Munkamegosztás a Nagykovácsos és a vonzáskörzetébe tartozó települések között⁶

Nagykovácsos, mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkahely ■ Közigazgatás ■ Egészségügy, szakellátás ■ Középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Kulturális lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Munkaerő ■ Rekreációs tevékenység ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek ■ Alternatív ipari területek

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A Nagykovácsosi járás, illetve vonzáskörzet egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képes legyen problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazni, majd ezeket integrált programokká, komplex projekteké alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Nagykovácsos, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Mind a járásban, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek azonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

⁶ A város funkcionális vonzáskörzetének lehatárolását és bemutatását a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét. A partnerségi egyeztetésre 2015. május-június folyamán került sor.

Összességében megállapítható, hogy Nagykálló tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégia területi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Nagykálló Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi Tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A Partnerségi Terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2015. 03. 11.),
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.).

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az ITS társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményét nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- a 314/2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek,
 - önkormányzatok,
- szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek, melyek elsősorban a város közintézményeit, hatósági szerveit és a legjelentősebb közösségi szerveződések foglalta magában,
- lakossági szint.

Megvalósult
egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

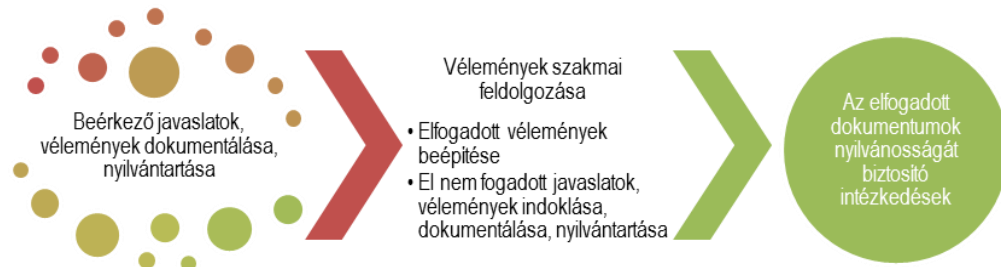
- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: a dokumentumok tervezete 2015. május 26-én került kiküldésre a jogszabályilag előírt szervezetek számára.
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében zajlottak le.
 - 2015. március 30-án a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg.
 - 2015. május 20-án az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez.

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2015. május 27. és június 17. között zajlott.

Vélemények
kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenléti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál, a városi koordinátornál. A vélemények kezelésének alapvető lépései az alábbiak:

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.nagykallo.hu – elérhetőek.

A partnerség a
megvalósítás során

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselője szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- Szakmai felügyelet gyakorlója
- Működtető, megvalósítók
- Partnerek a működtetésben
- Felhasználók
- Önkormányzat érintett szervezeti egységei

- Érdekképviseleti szervek
- A várostérség érintett szereplői
- Érintett államigazgatási szervek
- Területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az Önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg.

Ezen túlmenően gondoskodik arról is az Önkormányzat, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa a város lakóit a stratégia megvalósulásáról, az elért eredményekről rendszeres rendezvény formájában, valamint az ITS társadalmasításához kialakított honlapon keresztül.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014–2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz a folyamatok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. Az indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt.

25. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mértékegység	Bázisév	Bázisérték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. Stabil, fejlődő gazdaság feltételeinek javítása	A város gazdasági teljesítőképessége	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparüzési adó	1000 Ft	2014	271 714	285 300	KSH	évente
T2. Helyi kulturális élet és az idegenforgalmi vonzerők fejlesztése	Kulturális és idegenforgalmi mutató	A kulturális rendezvényeken és eseményeken résztvevők számából és a vendégek által a szálláshelyen eltöltött éjszakákból összesített mutató	pontérték	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
T3. A települési környezet és az infrastruktúra fejlesztése	Elégedettség a települési környezet minőségével	A lakosság elégedettsége a település épített és természeti környezetével	pontérték	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
T4. Közszolgáltatások fejlesztése, térségi szerepkör erősítése	Elégedettség a települési szolgáltatások minőségével	Energetikailag korszerűsített és/vagy alternatív energiával ellátott önkormányzati tulajdonú épületek száma	pontérték	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra	Önkormányzati felmérés	5 évente
T5. Hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	Szegregátumban élők száma	A szegregátumok lakónépességének száma	fő	2011	891	802	KSH	10 évente
T6. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	Energiahatékony épületek száma	Energetikailag korszerűsített és/vagy alternatív energiával ellátott önkormányzati tulajdonú épületek száma	db	2015	3	8	Önkormányzat	2 évente

A városrészi célokhoz kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH népszámlálási adataira lehet építeni. Amellett, hogy minden városrész esetében meg lett határozva egy területi célkitűzés és egy-egy kapcsolódó eredményindikátor, települési szinten a legfontosabb a városrészek közötti diszparitás csökkentése: vagyis nem elegendő az, hogy az egyes városrészekben javulás mutakozzon meg az indikátorok értékében, ezzel egy időben a városon belüli különbségeknek is csökkennie kell.

26. táblázat Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mérték-egység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1. Belváros - Modern járási központ kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével, hatékonyságuk biztosításával	Funkciók száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	2015	24	25	Önkormányzat	5 évente
V2. Északi kertváros - Fejlett lakókörnyezet kialakítása a város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	1441	1513	KSH	10 évente
V3. Nyugati kertváros - A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével a Nyugati kertváros nagyobb mértékű integrálása Nagykovácsi társadalmi-gazdasági folyamataiba	Szegregációs mutató	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a városrészben	%	2011	27,6	24,8	KSH	10 évente
V4. Ipari kereskedelmi övezet - Fejlett, modern vállalkozási környezet kialakítása a város tökevonzó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési	ipari telephelyek száma	Gazdasági-ipari funkciójú területek száma	db	2013	4	8	Önkormányzat	5 évente

Területi (városrészi) cél	Eredmény-indikátor	Definíciója	Mértékegység	Bázisév	Bázis-érték	Célérték (2023)	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
lehetőségének biztosítása érdekében								
V5. Déli kertváros - Fejlett lakókörnyezet kialakítása és a lakosság szociális helyzetének javítása, illetve város népességvonzó és megtartó képességének növelése érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	2473	2597	KSH	10 évente
V6. Kiskállói turisztikai, rekreációs terület - Vonzó szabadidős lehetőségek biztosításával Harangod turisztikai terméké fejlesztése és a lakosság nagyobb mértékű integrálása Nagykálló társadalmi-gazdasági folyamataiba	Turisztikai attrakciók száma	A turisztikai vonzerővel rendelkező létesítmények száma a városrészben	db	2015	2	4	Önkormányzat	5 évente
V7. Ludastó belterület és Nagykálló külterületei - A településrendezés és közszolgáltatások eszközeivel elősegíteni a városkörnyéki tanyákon élők esélyegyenlőségének és lakókörnyezeti feltételeinek javulását	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	2011	441	441	KSH	10 évente

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódó outputindikátorok. A pontos célértékek meghatározása a tervezés jelenlegi szakaszában reálisan nem valószínű meg, erre az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó projekt-előkészítési szakaszban fog sor kerülni.

27. táblázat Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
1. jelű akcióterület					
Hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, legalább nyolc osztály megszerzése - szegregált területek	A mutatóval érintett és a teljes lakosság aránya	A nyolc osztályt megszerzett lakosság és a teljes szegregált terület lakosságának százalékos aránya	%	projektjelentés	évente
Akácós úti közösségi ház szolgáltatásainak bővítése-közösségi tér kialakítása	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Közösségi játszótér kialakítása	Megújult vagy újonnan kialakított játszótér nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó játszótér nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Az úgynevezett gödrök területén fásítás, parkosítás	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Béke úton a volt földvár emléktáblája melletti önkormányzati telken emlékhely kialakítása	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Szemléletformálás és közösségi programok szervezése: ezen belül: egészségügyi, higiéniai programok, bűnmegelőzés, kulturális és sportprogramok	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevő személyek száma	fő	projektjelentés	évente
2. jelű akcióterület					
Történelmi tér kialakítása (Szilágyi emlékház felújítása, Korányi emlékház felújítása- mellette lévő lakás megvásárlásával parkosítás, Tanoda felújítása) a régi Zsinagóga maradványának megóvása, környezetének rendbetétele- idegenforgalmi kínálat teremtése	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Városközpontban szükségszerű közlekedésfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Debreceni úti parkoló bővítése, szilárd burkolattal való ellátása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Debreceni úti Egészségügyi szolgáltató ház külső, belső felújítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Régi piac területének és környékének felújítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Görög katolikus templom felújítása, környezetének szépítése (parkosítás)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Idősek otthonának bővítése-megnövekedett igény miatt	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Járdaépítés folytatása több utcában is	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Korányi úti volt óvoda és bölcsőde épületének és területének hasznosítása, többfunkciós, szolgáltatóház	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Egységesebb belvárosi arculat kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Közösségformáló események számának növelése	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény(sorozat)]jellegű	fő	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
		programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevő személyek száma			
A művelődési központ felújítása-rendezvényközpont (bel-és kültéri) kialakítása-multifunkciós szolgáltató-és közösségi tér (Térségi Kultur Pláza) ,	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Strandfürdő felújítása, bővítése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Energiahatékonyság növelése: Nagykállói Általános Iskolában, Szivárvány tagóvodában, Kállay Rudolf Szakiskolában	A középületek elsődleges energia-fogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente
3. jelű akcióterület					
A most felújítás alatt álló Karitászház bővítése (bővülő szolgáltatási igény)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Magyi úton a járdaépítés folytatása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Gyöngyvirág út és Lehel út – járdaépítés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Görög katolikus kis templom külső-belső felújítása, harangláb felújítása, a régi felszámolása, parkosítás	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Ínségdombi kilátó és környezetének rendbetétele-turisztikai látványosság (helyi védelem alatt áll)	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
A Báthori út 36 alatti volt pszichiátriai épület felújítása- szolgálati lakások, vagy fecskéházak kialakítása	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
4. jelű akcióterület					
Harangodi víztározó hasznosítása, kajak-kenu pálya, vízisí pálya, külső környezetének rendbetétele, esőházak felújítása, új vizesblokkok kialakítása, négycsillagos kemping létesítése.	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Rally katlan építése					
5. jelű akcióterület					
Korányi úti vállalkozások megerősítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
Volt szeméttelép rekultivációja/funkcióváltása	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
Térségi építőipari klaszterközpont	A programba bevont vállalkozások száma	A klaszterközpont által nyújtott szolgáltatásokba újonnan bevont vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Vállalkozás ösztönzés az ipari parkban	Új vállalkozás	A program hatására megtelepült új vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Akcióterületen kívüli fejlesztés					
Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése	Új kerékpárút hossza	Újonnan megépített kerékpárút hossza	km	projektjelentés	évente

28. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek					
A művelődési központ felújítása-rendezvényközpont (bel-és kültéri) kialakítása-multifunkciós szolgáltató-és közösségi tér (Térségi Kultur Pláza) ,	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Harangodi víztározó hasznosítása, kajak-kenu pálya, vízisí pálya, külső környezetének rendbetétele, esőházak felújítása, új vizesblokkok kialakítása, négycsillagos kemping létesítése.	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Hálózatos projektek					
Hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, legalább nyolc osztály megszerzése - szegregált területek	A mutatóval érintett és a teljes lakosság aránya	A nyolc osztályt megszerzett lakosság és a teljes szegregált terület lakosságának százalékos aránya	%	projektjelentés	évente
Történelmi tér kialakítása (Szilágyi emlékház felújítása, Korányi emlékház felújítása-mellette lévő lakás megvásárlásával parkosítás, Tanoda felújítása) a régi Zsinagóga maradványának megóvása, környezetének rendbetétele- idegenforgalmi kínálat teremtése	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Városközpontban szükségyszerű közlekedésfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Járdaépítés folytatása több utcában is	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Magyi úton a járdaépítés folytatása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Gyöngyvirág út és Lehel út – járdaépítés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése	Új kerékpárút hossza	Újonnan megépített kerékpárút hossza	km	projektjelentés	évente
Egyéb projektek					
Akácós úti közösségi ház szolgáltatásainak bővítése-közösségi tér kialakítása	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Közösségi játszótér kialakítása	Megújult vagy újonnan kialakított játszótér nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó játszótér nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Az úgynevezett gödrök területén fásítás, parkosítás	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Béke úton a volt földvár emléktáblája melletti önkormányzati telken emlékhely kialakítása	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m ²	projektjelentés	évente
Szemléletformálás és közösségi programok szervezése: ezen belül: egészségügyi, higiéniai programok, bűnmegelőzés, kulturális és sportprogramok	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény (sorozat) jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevő személyek száma	fő	projektjelentés	évente
Történelmi tér kialakítása (Szilágyi emlékház felújítása, Korányi emlékház felújítása-mellette lévő lakás megvásárlásával parkosítás, Tanoda felújítása) a régi Zsinagóga maradványának megóvása, környezetének rendbetétele- idegenforgalmi kínálat teremtése	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Debreceni úti parkoló bővítése, szilárd burkolattal való ellátása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Debreceni úti Egészségügyi szolgáltató ház külső, belső felújítása	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Régi piac területének és környékének felújítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Görög katolikus templom felújítása, környezetének szépítése (parkosítás)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Idősek otthonának bővítése-megnövekedett igény miatt	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Korányi úti volt óvoda és bölcsőde épületének és területének hasznosítása, többfunkciós, szolgáltatóház	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Egységesebb belvárosi arculat kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Összefüggő, színvonalas és emberközpontú közterületi rendszer kialakítása	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek területe	A felújított/újjonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m ²	projektjelentés	évente
Közösségformáló események számának növelése	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért személyek száma	A megvalósításra kerülő programokon [közösségfejlesztő rendezvény (sorozat)jellegű programok, partnertalálkozók, szakmai és közösségi fórumok] résztvevő személyek száma	fő	projektjelentés	évente
Strandfürdő felújítása, bővítése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Energiahatékonyság növelése: Nagykállói Általános Iskolában, Szivárvány tagóvodában, Kállay Rudolf Szakiskolában	A középületek elsődleges energiafogyasztása	Energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges (primer) energiahordozó mennyisége	GJ	projektjelentés	évente
A most felújítás alatt álló Karitászház bővítése (bővülő szolgáltatási igény)	Épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Görög katolikus kis templom külső-belső felújítása, harangláb felújítása, a régi felszámolása, parkosítás	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Ínségdombi kilátó és környezetének rendbetétele-turisztikai látványosság (helyi védelem alatt áll)	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
A Báthori út 36 alatti volt pszichiátriai épület felújítása- szolgálati lakások, vagy fecskéházak kialakítása	Épített vagy felújított épületek területe	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m ²	projektjelentés	évente
Rally katlan építése	A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható száma	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás	projektjelentés	évente
Korányi úti vállalkozások megerősítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
Volt szeméttelap rekultivációja/funkcióváltása	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	A fejlesztéssel érintett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projektjelentés	évente
Térségi építőipari klaszterközpont	A programba bevont vállalkozások száma	A klaszterközpont által nyújtott szolgáltatásokba újonnan bevont vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Vállalkozás ösztönzés az ipari parkban	Új vállalkozás	A program hatására megtelepült új vállalkozások száma	db	projektjelentés	évente
Kerékpárhíd az M3-as autópálya felett, a térség és Nyíregyháza összekötése	Új kerékpárút hossza	Újonnan megépített kerékpárút hossza	km	projektjelentés	évente

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

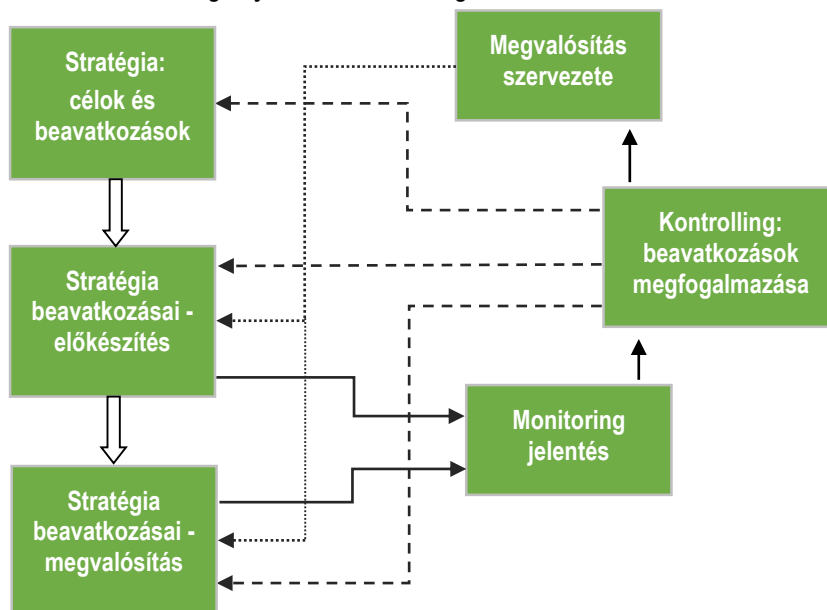
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja.

6. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- **Képviselőtestület:** a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- **Szakmai Bizottságok:** javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- **Monitoring Bizottság:** éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
 - polgármester,
 - a testületi bizottsági elnökök,
 - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
 - civil szervezetek képviselője.
- **Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős:** a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja.
- **Stratégiai partnerek bevonása:** a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- **Éves monitoring jelentés:** a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
 - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
 - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
 - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok,
 - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
 - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
 - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- **Adatbázis:** az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelést. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Rövidítésjegyzék

AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humán erőforrás
hrsz.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
LHH-program	leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatására indított komplex program
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
PR	célcsoportokkal való kapcsolat (public relation)
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

